

ویژه نامه نمایشگاه
مجلس فرهنگی ارمنیان

مجلس فرهنگی ارمنیان

فصلنامه فرهنگی ارمنیان

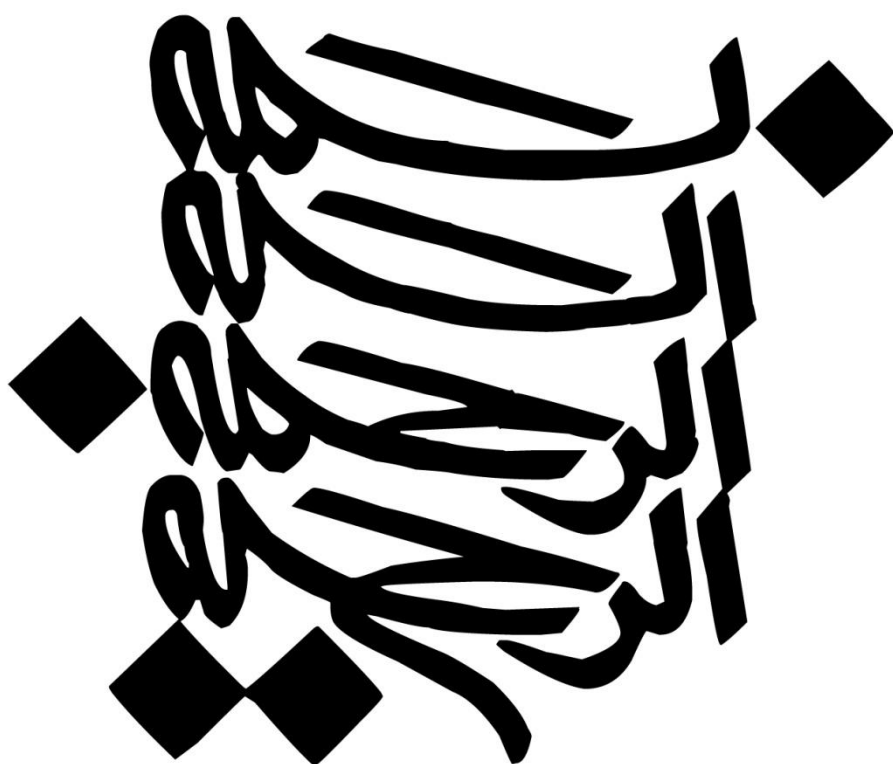
۶۴

سال هفتم | تابستان ۱۳۹۲ | ۲۱۲ صفحه | ۵۰۰۰ تومان

ارمنیان ایران

مشاهیر ارمنی ایران

تهیه و تنظیم : امیر قربانی

منبع : فصلنامه فرهنگی ارمنیان (پیمان)

تمام مطالب این کتاب از فصلنامه پیمان بدون کلمه ای کم و کسر برداشته و عینا نقل شده است

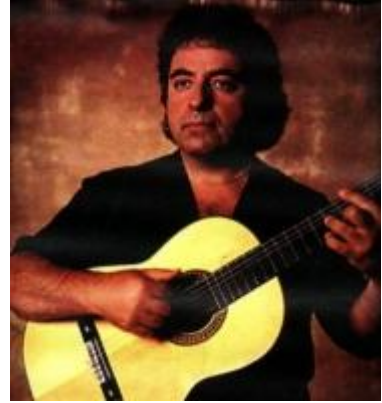
وبلاگ : www.shiphistory.blogfa.com

فهرست مطالب

۵	موسیقی
۲۲	معماری
۳۳	پیکره سازی
۳۷	نقاشی
۵۰	گرافیک
۵۴	عکاسی
۶۲	سینما و تئاتر
۸۸	رقص باله
۹۲	صنایع دستی
۹۴	ادبیات و ترجمه
۱۰۶	سخن پایانی

موسیقی

آرمیک دشچی

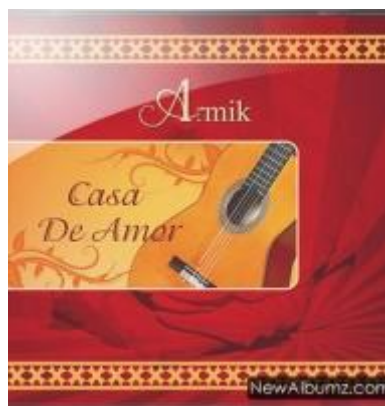
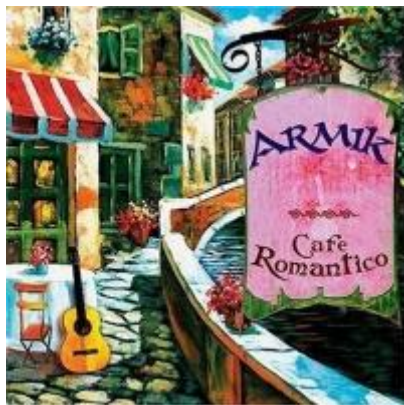
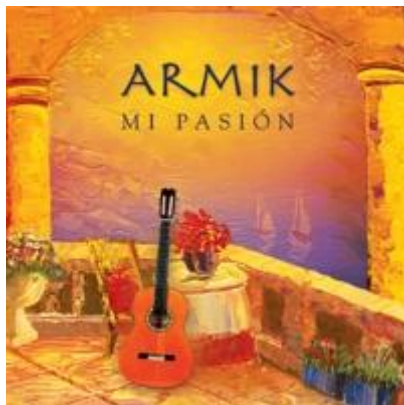
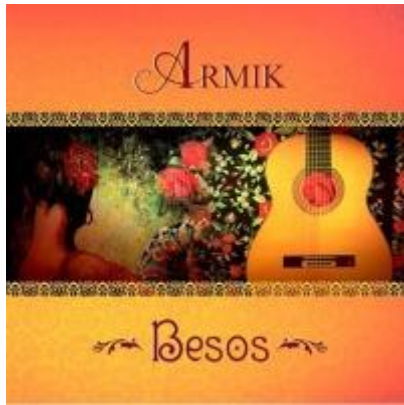

آرمیک دشچی (ولادت ۱۳۲۸ش)، معروف به آرمیک، موسیقی دان، آهنگ ساز و نوازنده گیتار (در سبک فلامینگو)، در تبریز به دنیا آمد. وی آموختن گیتار را از هفت سالگی آغاز کرد.

آرمیک، که از شش سالگی گیتار می نواخت، فعالیت حرفه ای خود را ابتدا از باشگاه های شبانه تهران آغاز کرد. در دوازده سالگی، به آهن-گ سازی روی آورد و هم زمان نوازندگی به سبک جاز را به صورت حرفه ای آغاز کرد و به مدت ده سال آن را ادامه داد. او، با شروع کار تکنوازی در ۱۳۷۲ش، از پیشینه نوازندگی اش در سبک جاز و علاقه اش به فلامینگو برای ایجاد تغییراتی اساسی در پدید آوردن سبک جدیدی از فلامینگو بهره برد.

وی در دهه ۱۳۵۰ش نواختن در ترانه های پاپ ایرانی را آغاز کرد و با مشهورترین خوانندگان ایرانی و آهنگ سازانی مانند واروژان همکاری کرد.

در طول این سال ها آرمیک، به منزله نوازنده، برای احساسات عمیق و مهارت های موسیقایی خارق العاده اش مورد تقدیر و تحسین بسیار قرار گرفته. قطعات و اجراهای ارزشمند او محدوده کاملی از ملودی های محلی اسپانیایی را شامل می شود که با تعادل ظریفی که طی این سال ها بین سبک های فلامینگو و کلاسیک تا سبک لاتین و جاز ایجاد کرده شنوندگان را تحت تأثیر قرار می دهد. قرار گرفتن آلبوم پیشین او در صدر بیلبورد جهانی و نمودارهای موسیقی دوره جدید و نیز فروش عالی آن در استرالیا دلیل قاطعی است مبنی بر پذیرش او به منزله هنرمندی که به تنهایی با طبقه بندی های سنتی مقابله می کند. تا کنون بیش از هفده آلبوم از وی منتشر شده است.

آندرانیک آرزومانیان

آندرانیک (آندره) آرزومانیان (۱۳۳۳ - ۱۳۸۹ش)، آهنگ ساز و نوازندهٔ پیانو در تهران و در خانواده ای هنری به دنیا آمد. وی موسیقی را به صورت خودآموز فراگرفت.

آثار او عبارت اند از: آهنگ سازی برای فیلم های تیغ و ابریشم (همراه با اجرای موسیقی) (۱۳۶۴ش)، سیمرغ (۱۳۶۶ش)، ماهی (۱۳۶۶ش)، سنگول و منگول (۱۳۶۸ش)، رانده شده (۱۳۶۸ش)، علی و غول جنگل (۱۳۶۹ش)، سکوت (۱۳۶۹ش)، خانوادهٔ کوچک م-۱ (۱۳۷۰ش)، از بلور خون (۱۳۷۱ش)، بی تو هرگز (۱۳۷۲ش)، بی قرار (۱۳۷۳ش)، گریز از مرگ (۱۳۷۴ش)، گارد ویژه (۱۳۷۴ش)، سلام به انتظار (۱۳۷۴ش)، تعقیب (۱۳۷۴ش)، گاومیش ها (۱۳۷۵ش)، فرار از جهنم (۱۳۷۵ش)، سرحد (۱۳۷۵ش)، زن امروز (۱۳۷۵ش)، شیخون (۱۳۷۶ش)، محبوبه (۱۳۷۷ش)، جوان ایرانی (۱۳۸۲ش) الهه زیگورات (۱۳۸۲ش)، پسران آجری (۱۳۸۵ش)، نطفهٔ شوم (۱۳۸۷ش)؛ اجرای موسیقی برای فیلم تیغ و ابریشم؛ و نوازندگی برای آلبوم های پاییز طلایی فریبرز لاجینی و سکوتسروش، از ناگفتههاست و چیدن سپیده دمان مرحوم بابک بیات با شعرخوانی مرحوم احمد شاملو.

امانوئل ملیک اصلانیان (۱۲۹۴-۱۳۸۲ش)، آهنگ ساز، نوازندهٔ پیانو و نظریه پرداز، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموختهٔ کنسرواتوار برلین بود.

ملیک اصلانیان، طی سال ها فعالیت علمی و هنری خود، تا استادی ممتاز هنرستان عالی موسیقی پیش رفت و بسیاری از موسیقی دانان طراز اول ایرانی در واقع شاگردان او بودند که از جملهٔ آنها می توان به فریده بهبود، مینا سکاتیان، المیرا آزادی، پری پرکسنلی، فوزیه مجد، فریدون ناصری، فرهاد فخرالدینی، فرهاد سنجری، مریم حسایی، چیستا غریب، فریدون ناصحی، گلارا صدقی، لیدا بربریان، کاملیا مسیح، گاگیک بابائیان، پیمان سلطانی و ... اشاره کرد.

وی نخستین رسیتال پیانو را در ۱۹۴۰ش در برلین اجرا کرد. رسیتال های متعددی نیز در آلمان و اتریش به اجرا در آورده که با تحسین منتقدان موسیقی مواجه شده است. ملیک اصلانیان بعدها به ایران بازگشت و در هنرستان عالی موسیقی شروع به تدریس کرد. چهارگاه برای پیانو، افسانهٔ آفرینش، گلبنگ، پروانه و اوراتوریوی سپیده از آثار وی هستند. [۱]

روبن گریگوریان

روبن گریگوریان (۱۲۹۴-۱۳۷۰ش)، آهنگ ساز، نوازنده ویلن و رهبر ارکستر، در تفلیس به دنیا آمد. وی دانش آموخته کنسرواتوار حرفه ای تهران و پاریس بود.

مهم ترین فعالیت های وی عبارت اند از: پایه گذاری ارکستر سمفونیک تهران به همراه پرویز محمود، مدیریت اداره موسیقی کشور، سرپرستی کمیسیون ملی ایران در بخش موسیقی یونسکو، تنظیم و چاپ دو جلد کتاب با عنوان ترانه های روستایی ایران در ۱۳۲۷ و ۱۳۲۸ش، پایه گذاری سمفونی زنان بوستون در ۱۹۶۴م، رهبری ارکستر سمفونیک بوستون امریکا، رهبری ارکستر سمفونیک پورتلند امریکا (به مدت سه سال)، رهبری سمفونی میرزویان در ایروان در ژانویه ۱۹۷۲م و پایه گذاری کوارتت زهی کومیتاس در امریکا.

نوشتن کوارتت های زهی، اسکر تز، چندین آواز برای پیانو، فانتزی اورینتال، آهنگ سازی برای قطعات سوئیت ایرانی، باداراک (موسیقی مخصوص کلیسا) و تنظیم ده ها ترانه محلی ایرانی از جمله آی سر کتل، مسم مسم، هی یار هی یار، دختر بویر احمد، دست به دستمالم و ... از آثار وی محسوب می شوند [2].

زاون یدیکاریانس

پروفسور زاون یدیکاریانس (۱۲۹۳-۱۳۸۷ش)، م-درس و نوازنده ویلن و از پایه گذاران هنرستان موسیقی تبریز، در تبریز به دنیا آمد. وی در مدت کوتاهی مراحل ترقی و پیشرفت را پیمود و از بزرگانی چون شاهین دلانیا، لئون گریگوریان، بابگن تامرازیان و شاوارش باغداساریان - که همگی از دانش آموختگان کنسرواتوارهای عالی فرانسه، بلژیک، آلمان و روسیه بودند- موسیقی را فراگرفت.

یدیکاریانس، که خود از پایه گذاران هنرستان موسیقی تبریز بود، نخستین استاد موسیقی این هنرستان نیز محسوب می شود. وی همچنین عضو شورای ارزشیابی موسیقی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان شرقی، از بهترین تک خوان های موسیقی کلاسیک و مدرس موسیقی بی همتایی بود. او کادانس های (قطعه آخر یک آهنگ) بسیاری نیز برای کنسرتوهای مشهور نوشته است.

پروفسور یدیکاریانس، به پاس سال ها فعالیت هنری، مفتخر به دریافت نشان درجه یک هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شد.

ساتنیک آقابایان

ساتنیک آقابایان (۱۲۷۹-۱۳۵۸ش)، معروف به ساتو پری، خواننده اپرا و نخستین خواننده زن ایرانی است. او همچنین در زمینه بازیگری نمایش و نمایشنامه نویسی نیز فعالیت داشته است. آقابایان دانش آموخته کنسرواتوار شارلتنبورگ برلین و کنسرواتوارهای سلطنتی مسکو، رم و فرانسه در رشته آواز، باله و نمایش بود.

وی در ۱۳۰۶ش اپرت الهه جشن گل ها را به نگارش در آورد و در ۱۳۰۷ش سینما - تئاتر پری را در میدان مخبرالدوله پایه گذاری کرد. مادام پری را می توان نمادی از هنرمندان عرصه نمایش ایران در آغاز سده اخیر و به ویژه، نمادی از نهضت هنری زنان آن دوره دانست. سعید نفیسی در ۱۳۰۴ش، در آستانه سفر کوتاه مدت مادام پری به خارج، از او به منزله مردمک چشم جامعه هنری تهران یاد کرده و مسعود کوهستانی نژاد وی را در زمره بزرگان عرصه نمایش در ایران دانسته است.

سیمون آیواریان

سیمون آیواریان (ولادت ۱۳۲۳ش)، پدر گیتار کلاسیک ایران، نوازنده گیتار، نقاش، عکاس و معمار در بندر انزلی به دنیا آمد. وی گیتار را نزد استادان بنام اسپانیایی مانند خوان آلبا، آلیو دیاز، جولیا بایزنتین و ژان دورینگ آموخت و مدرک دکترای خود را در رشته معماری از دانشگاه سوربون فرانسه دریافت داشت.

فعالیت های حرفه ای وی عبارت اند از: تدریس معماری و موسیقی در دانشگاه تهران، عضویت در هیئت علمی دانشگاه تهران، نوازندگی گیتار کلاسیک و فلامینگو در بسیاری از جشنواره ها و مسابقات، سخنرانی در جشنواره ها و همایش های گوناگون در زمینه موسیقی، نوشتن کتاب ها و مقالات بسیار در زمینه معماری و نقاشی ایران و شرکت در بیش از ده نمایشگاه انفرادی و گروهی در زمینه نقاشی و عکاسی.

به پاس سال ها فعالیت حرفه ای در زمینه موسیقی در مراسم گوناگونی، که هر یک بخشی از تاریخ گیتار ایران را تشکیل می دهند، از جمله جشنواره های فجر و جوان، از مقام هنری آیواریان تجلیل به عمل آمده است. وی همچنین جایزه ویژه داوران همایش دانشجویی (دانشجویان خارجی) مادرید را نیز دریافت داشته است. [۳]

لودویک بازیل

لودویک بازیل (۱۳۱۰ - ۱۳۶۹ش)، موسیقی دان و نوازنده ویلن، در همدان به دنیا آمد. وی دانش آموخته مدرسه موسیقی سانتا چیچیلیای رم در رشته آهنگ سازی بود.

از فعالیت های او می توان به رهبری گروه هم سرایان باشگاه فرهنگی - ورزشی آراارات تهران، همکاری با انجمن فیلامونیک تهران، رهبری گروه کر اپرای تهران و پایه گذاری و رهبری گروه مرکز موسیقی هایریک اشاره کرد. بازیل قطعات برجسته ای بر مبنای آثار مذهبی و کلاسیک ارمنی به ویژه، کتاب سوگ نامه نارک خلق کرده است

لوریس چکناوریان

لوریس چکناوریان (ولادت ۱۳۱۶ ش)، موسیقی دان، آهنگ ساز و رهبر ارکستر، در بروجرد به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان موسیقی تهران، مدرسه موسیقی وین و دانشگاه میشیگان در رشته رهبری ارکستر است.

چکناوریان، که تا ۲۰۰۰م رهبری ارکستر فیلامونیک ارمنستان را برعهده داشت و در حال حاضر رهبری ارکستر مجلسی رودکی و ریاست خانه اپرا را برعهده دارد، در طول سال های فعالیت هنری خود ارکستر فیلامونیک لندن، ارکستر فیلامونیک سلطنتی انگلستان، ارکستر فیلامونیک سلطنتی لیورپول، ارکستر سمفونیک لندن و ارکستر فیلامونیک ارمنستان را رهبری کرده و برای بیش از ۴۵ فیلم سینمایی موسیقی ساخته است.

معروف ترین آثار چکناوریان عبارت اند از: اپرای پردیس و پریسا، اپرای رستم و سهراب، باله سیمرغ، آهنگ نور و صدا (برای جشن های تخت جمشید)، توکاتا و فوگ برای ارکستر زهی، کنسرتو پیانو، سمفونی پرسپولیس و سمفونی برای باله اتللو.

وی در ۱۳۸۱ش، از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به دریافت نشان لیاقت درجه یک مفتخر شد.

لئون گریگوریان

لئون گریگوریان (۱۲۶۵ - ۱۳۳۶ش)، موسیقی دان، نوازنده و آهنگ ساز، در تفلیس به دنیا آمد. وی دانش آموختهٔ مکتب واسیلیو روس در تفلیس و هنرستان موسیقی بروکسل بود.

گریگوریان طی سال ها فعالیت هنری به تدری-س موسیقی در شهرهای رشت و تبریز، پایه گذاری گروه کر چهار صدایی خلیفه گری ارمنیان تبریز، ارکستر سمفونی «سالن» (نخستین گروه ارکستر تبریز)، گروه موسیقی مجلسی ارمنیان تبریز و گروه کر ارمنیان گوسان تهران و تدریس ویلن در مدرسهٔ عالی موسیقی تهران پرداخته و نخستین اپرا به زبان فارسی را نیز، به نام اپرای آنوش، در ایران به روی صحنه برده است. ایران، خیز، دلپسند، جلوه گل، سرود توانایی و سرود کارناوال از آثار وی هستند.

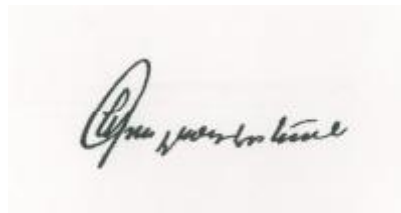
نیکول گالاندریان

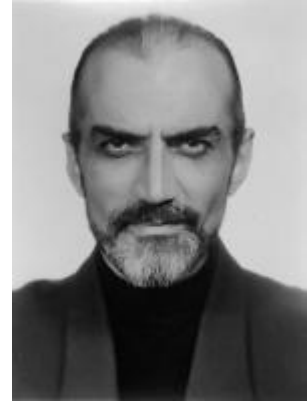
نیکول گالاندریان (۱۲۶۰-۱۳۲۲ش)، آهنگ ساز، ترانه سرا، تنظیم کننده و رهبر ارکستر، در آکن (کمالیه ترکیه) به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان سن پترزبورگ و مدرسه عالی گورکیان ارمنستان بود.

از جمله فعالیت های وی عبارت اند از: تدریس موسیقی در هنرستان های موسیقی وارنا در بلغارستان و تقلیس در گرجستان، تدریس موسیقی در مدارس ارمنیان و هنرستان موسیقی تهران و رهبری گروه کر گوقتان تهران (به مدت سی سال).

گالاندریان در طول فعالیت هنری خود بیش از پانصد قطعه موسیقی ساخته و تنظیم کرده است. وی خالق ۴۶ ترانه برای کودکان (هجده ترانه به زبان فارسی و ۲۸ ترانه به زبان ارمنی) و سه اپرت به نام های پروانه، چوپان و شکار لالوار است. کلیه آثار گالاندریان در دو جلد در ارمنستان منتشر شده است. [۴]

وارطان واهرامیان

وارطان واهرامیان (ولادت ۱۳۳۴ش)، موسیقی دان و نقاش، در تبریز به دنیا آمد. وی نزد استادان دکتر حسن زندباف و دکتر تقی مسعودیه به تحصیل موسیقی پرداخت. سپس، برای تکمیل تحصیلات خود راهی ارمنستان شد و نزد استاد سرگئی آقاجانیان و استپان شاکاریان به فراگیری موسیقی پرداخت.

پایه گذاری گروه کر چهار صدایی کومیتاس در تبریز، رهبری گروه کر کلیسای تبریز به مدت ۲۵ سال، عضویت در هیئت داورى مسابقات هنرى دو - ر - می ارمنستان در ۲۰۰۵م و عضویت در هیئت داورى مسابقات بین المللی آواز سن پترزبورگ در ۲۰۰۶م از جمله فعالیت های وی محسوب می شود. آثار وی در زمینه موسیقی عبارت اند از: تصنیف بیش از ۲۵ سرود کرال به زبان فارسی و بیش از پنجاه سرود به زبان ارمنی.

واهرامیان در زمینه نقاشی نیز فعال است. او در بیش از دوازده نمایشگاه نقاشی، در ایران و خارج از کشور، شرکت کرده و بیش از شصت اثر نقاشی در سبک های سوررئالیسم و کلاسیک دارد.

وی، به پاس خدمات ارزنده در اشاعه فرهنگ ملی، مفتخر به دریافت نشان افتخار از جاثلیق گارگین اول شده است.

واروژان هاخاندیان

واروژان هاخاندیان (۱۳۱۵ - ۱۳۵۶ش)، معروف به واروژان، آهنگ ساز و تنظیم کننده، در قزوین به دنیا آمد. وی دانش آموختهٔ مدرسهٔ عالی موسیقی تهران بود و دورهٔ تنظیم آهنگ و موسیقی پاپ را نیز در امریکا گذرانده بود.

واروژان در طول عمر هنری خود برای دو مجموعهٔ تلویزیونی و ۲۵ فیلم سینمایی از جمله بر فراز آسمان ها، بت، حرفه ای، شام آخر، علف های هرز، ماه عسل، خانه خراب، ذبیح، شب غریبان، کندو، نازنین، همسفر، هیچ کسی بابا نمی شه، تنها و گل ها، خروس، شهر قصه، دشنه، صبح روز چهارم، فدایی، قدیر، رشید، حسن کچل، جهنم سفید، طلاق و کوسهٔ جنوب موسیقی متن ساخت.

تنظیم های وی عبارت اند از: قصهٔ دو ماهی (ترانهسرا: شهیار قنبری، آهنگساز: بابک افشار)، جمعه (ترانهسرا: شهیار قنبری، آهنگساز: اسفندیار منفردزاده)، مرد تنها (ترانهسرا: شهیار قنبری، آهنگساز: اسفندیار منفردزاده)، جنگل (ترانهسرا: ایرج جنتی عطایی، آهنگساز: بابک بیات)، بنبست (ترانهسرا: ایرج جنتی عطایی، آهنگساز: بابک بیات)، گنجشکای خونه (ترانه سرا: اردلان سرفراز، آهنگساز: شماعی زاده)، مرداب (ترانهسرا: اردلان سرفراز، آهنگساز: شماعی زاده) و دو پنجره (ترانهسرا: اردلان سرفراز، آهنگساز: شماعی زاده). واروژان در ۱۳۵۱ش برای ساخت موسیقی متن فیلم صبح روز چهارم (۱۳۵۱ش) برندهٔ جایزهٔ سپاس شد.

[۵]

والودیا آواک تارخانیان

والودیا آواک تارخانیان (۱۳۰۴-۱۳۹۱ش)، نوازنده، مدرس ویلن و تنها نوازنده ساز ویولا (از سازه-ای دوره باروک) در ایران، در تهران به دنیا آمد. وی نوازندگی ویلن را نزد استاد خوتسیف در تهران فرا گرفت.

فعالیت های هنری او عبارت اند از: نوازندگی و تک خوانی در ارکستر سمفونیک تهران، همکاری با گروه کوارتت شوبرت تهران و تک خوانی در گروه آلتو ارکستر سمفونیک هلند.

واهه خوجایان

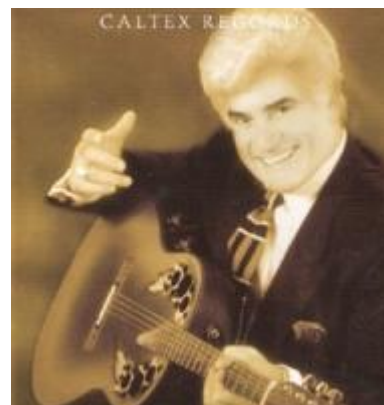

واهه خوج-ایان (ولادت ۱۳۰۸ش)، رهبر ارکستر و پایه گذار نخستین ارکستر رادیوی ملی ایران، دانش آموخته مدرسه موسیقی سانتا چیچیلیای رم است.

فعالیت های حرفه ای خوجایان عبارت اند از: پایه گذاری ارکستر رادیوی ملی ایران در ۱۳۴۶ش، نوازندگی در ارکستر سمفونیک تهران به رهبری روبن گریگوریان، نوازندگی در ارکستر مجلسی معروف سوسیه تاکورلی ایتالیا، تدریس ویلن در مدرسه موسیقی سانتا چیچیلیای رم، رهبری ارکستر رنو ایتالیا و نوازندگی ویلن (ویلن زن اول) در ارکستر کورلی و ارکستر تارتینی رم.

خوجایان برای یک عمر فعالیت هنری مفتخر به دریافت جایزه بزرگ دولتی ایالات متحده امریکا شد.

ویگن دردریان

ویگن دردریان (۱۳۰۷-۱۳۸۲ش)، خواننده، آهنگ ساز، ترانه سرا، نوازنده و بازیگر سینما، در همدان به دنیا آمد. وی تحصیلات متوسطه را در تهران به پایان رساند.

سبک موسیقی ویگن که از ملودیهای ارمنی و گاه اروپایی بهره میبرد به «جاز ایرانی» معروف شد و به او لقب «سلطان جاز» ایران را دادند، گرچه موسیقی او ارتباطی با موسیقی جاز نداشت. ویگن چندین آهنگ هم ساخته و در مجموع، ۲۷ آلبوم از خود بر جای گذاشته است.

او در ۱۳۳۳ش، به دعوت ساموئل خاچیکیان، به سینما روی آورد و نخستین بازی خود را در فیلم چهارراه حوادث (۱۳۳۴ش) به کارگردانی ساموئل خاچیکیان ارائه داد. وی تا ۱۳۴۵ش، که در آخرین فیلم خود با نام اعتراف به کارگردانی ناصر رفعت بازی کرد، مجموعاً در ۲۸ فیلم حضور یافت که در برخی از آنها خوانندگی نیز کرد، از جمله آنها می توان به فیلم های خون و شرف (۱۳۳۴ش)، تپه عشق (۱۳۳۸ش)، فردا روشن است (۱۳۳۹ش)، آتش و خاکستر (۱۳۳۹ش) و عروس دریا (۱۳۴۴ش) اشاره کرد. [۶]

معماری

آودیس اوهانجانیان

آودیس (اونیک) اوهانجانیان (۱۲۶۱ - ۱۳۲۹ش)، معمار، در ایروان به دنیا آمد. وی دانش آموخته مؤسسه فناوری تمسک روسیه در رشته معماری بود.

اوهانجانیان بین ۱۹۱۹ - ۱۹۲۱م، در نخستین جمهوری مستقل ارمنستان، وزیر آبادانی این کشور بود. او پس از الحاق ارمنستان به اتحاد جماهیر شوروی به ایران مهاجرت کرد و در تبریز اقامت گزید. اوهانجانیان در ایران نخست به کار اکتشاف معادن نفتی پرداخت و سپس، به عمران و آبادانی روی آورد و به مقام مهندس ارشد دولتی رسید.

آثار وی عبارت اند از: جاده تبریز - ارسباران، احداث خیابان اصلی تبریز (امام خمینی کنونی)، باغ و مجتمع گلستان تبریز، تالار فرهنگ تبریز و ساختمان شهرداری تبریز.

اوژن آفتاندلیانس

اوژن آفتاندلیانس (۱۲۹۲ - ۱۳۷۶ش)، معمار، در تبریز به دنیا آمد. وی دارای تحصیلات عالی در رشته معماری از مدرسه هنرهای زیبای پاریس بود.

آفتاندلیانس به مدت سی سال در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران به تدریس پرداخت.

مهم ترین آثار وی عبارت اند از: تالار وحدت (رودکی)، تالار فرهنگ، موزه مردم شناسی ایران، تالار رودکی (فرهنگ)، دبیرستان نوربخش، برخی از کاخ های سلطنتی از جمله سعد آباد، فرح آباد، نیاوران و بابل، موزه کلیسای وانک اصفهان، نخستین ساختمان های فرودگاه مهر آباد، سینما گلدن سیتی (خیابان فلسطین) و کلیسای سرکیس مقدس (واقع در خیابان استاد نجات الهی تهران).

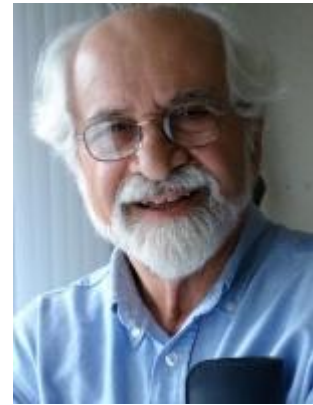
پل آبکار (۱۲۸۷ - ۱۳۴۹ش)، از پیشروان جنبش نوگرایی معماری در ایران، در تهران به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در دبستان سن لویی تهران گذراند و در ۱۳۰۴ش برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت. دیپلم متوسطه خود را از دبیرستان اورلئان فرانسه گرفت و در همان سال در دانشگاه سن لوک بروکسل، در رشته معماری، پذیرفته شد. او در کنار تحصیل در رشته معماری دوره‌های شبانه مجسمه‌سازی، مقاومت مصالح، طراحی داخلی و مونتکاری را نیز طی کرد.

آبکار در طی دوران حرفه ای خود هفت سال ریاست دفتر فنی گمرکات، هفده سال ریاست دفتر فنی وزارت دارایی و مدتی نیز ریاست دفتر فنی شهرداری کل را برعهده داشت.

ساختمان سینما نیاگارا، ایستگاه رادیو (بیسیم)، ساختمان کلیسای ارمنیان کاتولیک (واقع در خیابان شمالی سفارت روسیه) و مدرسه کر و لالهای باغچهبان، همچنین کلیه ساختمانهای پیشکاریها و ادارات وزارت دارایی استانها و ساختمانهای گمرکات از آثار وی محسوب می شوند. آبکار تعداد زیادی ویلای مسکونی نیز ساخته و آخرین طرح او برنده نخست مسابقه طرح کاخ شهرداری تهران شد که البته به اجرا درنیامد. [۷]

رستم وسکانیان

رستم وسکانیان (۱۳۱۱ - ۱۳۹۲ش)، معمار، نقاش و پیکره ساز، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته هنر از دانشگاه تهران، فارغ التحصیل دانشگاه بوزار پاریس و دانش آموخته معماری از دانشگاه گراتس اتریش بود.

تدریس در دانشگاه تهران، با درجه استاد یاری و مدیریت گروه هنرهای زیبای دانشگاه تهران از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شود.

آثار وسکانیان عبارت اند از: باشگاه فرهنگی - ورزشی آراارات تهران، زورخانه تهران، کلوپ آرامنه تهران، عبادتگاه صلیب مقدس در باشگاه آراارات و کودکستان ارمنیان تبریز.

وسکانیان طی سال های فعالیت حرفه ای خود موفق به کسب جایزه بورس تحصیلی در دانشگاه پاریس، جایزه اول سی آی تی ای (CITE) از دانشگاه پاریس و جایزه دوسالانه تهران در ۱۳۳۶ش شده است. [۸]

کریستاپور تادوسیان

کریستاپور (کریستوفر) تادوسیان (۱۲۸۴ - ۱۳۷۱ش)، معمار، در تفلیس به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشکده معماری ژنو بود.

تادوسیان عضو همایش بین المللی معماری مدرن بود و با لکور بوزیه، معمار بنام سوئیسی، همکاری داشت.

آثار وی عبارت اند از: ساختمان بانک ملی اهواز و بیمارستان فیروزگر. تادوسیان برای طرح ساختمان های ضد زلزله مخترع به دریافت نشان طلای همایش بین المللی معماری مدرن شد.

گابریل گورکیان

گابریل گورکیان (۱۲۷۹ - ۱۳۴۹ش)، از پایه گذاران معماری نوین در ایران، در استانبول به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه معماری و هنرهای کاربردی وین بود.

ریاست دفتر معماری شهرداری تهران از ۱۳۱۲ش به مدت چهار سال، دبیری همایش بین المللی معماری مدرن (CIAM) و تدریس در دانشگاه الینویز امریکا از جمله فعالیت های وی بودند.

آثار گورکیان عبارت اند از: کاخ دادگستری، ساختمان وزارت امور خارجه، وزارت صنایع، طرح باشگاه افسران و آمفی تئاتر مدرسه نظام. [۹]

گورگن پیچیکیان

گورگن پیچیکیان (۱۲۹۵-۱۳۷۶ش)، معروف به مهندس گرگین، معمار، در ولگا گراد روسیه به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته معماری بود.

آثار او عبارت اند از: بیمارستان بانک ملی تهران، شعبه مرکزی بانک ملی، شعبه بانک ملی ایران در دوی، ساختمان چاپخانه مرکزی بانک مرکزی، جامعه الزهرای قم، مصلاي قم، دانشکده پزشکی قم، ساختمان های اولیه آسایشگاه کهریزک، کارخانه مینو و ساختمان نابینایان تهران.

لئون بابایان

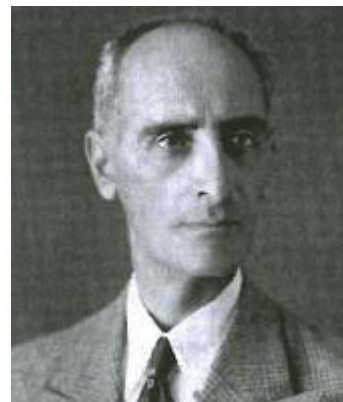
لئون بابایان (ولادت ۱۳۰۴ش)، معمار، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته معماری از دانشگاه تهران و دارای دیپلم مهندسی از انگلستان است. آثار بابایان عبارت اند از: کشتارگاه تهران، طرح ساختمان الحاقی سازمان برنامه و بودجه (واقع در میدان بهارستان)، مدرسه ابتدایی و راهنمایی آرس (آراکس) تهران، طرح هتل بابا طاهر در همدان (مرکز توانبخشی کنونی)، طرح نمایشگاه و دفتر مرکزی شرکت ارج (در خیابان سپهدار، این طرح اجرا نشد) و طراحی و ساخت ساختمان های مسکونی و اداری متعدد در تهران، ابوظبی، امریکا و کانادا.

لئون تادوسیان

لئون تادوسیان (۱۲۷۶ - ۱۳۵۹ش)، مهندس معمار، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته مهندسی ساختمان از فرانسه بود. آثار او عبارت اند از: میدان حسن آباد تهران، کاخ مرمر و کاخ سفید سعد آباد.

مارکار گالستیانس

مارکار گالستیانس (۱۲۶۷ - ۱۳۶۴ش)، معروف به الگال، مهندس معمار، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته کالج کینگز لندن بود.

آثار او عبارت اند از: ساختمان پستخانه مرکزی (خیابان امام خمینی)، بانک شاهی (بانک تجارت شعبه میدان امام خمینی) و ساختمان شماره ۱ وزارت امور خارجه.

وارطان هوانسیان

وارطان هوانسیان (۱۲۷۵-۱۳۶۱ش)، معروف به آرشیتکت وارطان، از پایه گذاران معماری نوین در ایران، در تبریز به دنیا آمد. وی دارای تحصیلات عالی در رشته معماری و شهرسازی از مدرسه تخصصی معماری پاریس و نیز مدرسه هنرهای زیبای پاریس بود.

هنرستان دختران تهران، هتل دربند تهران، تکمیل باشگاه افسران وزارت جنگ، کاخ شهناز پهلوی، کاخ سعد آباد، سینما کریستال، سینما متروپل تهران، سینما دیانای تهران، مهمان خانه ایستگاه راه آهن تهران، هتل فردوسی تهران، ساختمان مرکزی بانک سپه تهران، بانک سپه شعبه بازار تهران، ساختمان جیب تهران، مجتمع ساختمان های شاهرضا در تهران و مراکز بانک سپه در شهرستانها جملگی از آثار وی محسوب می شوند. [۱۰]

هوانس اونیک قریبیان

هوانس اونیک قریبیان (۱۲۷۸ - ۱۳۶۴ش)، معمار، در تفلیس به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته معماری از دانشگاه کیف اوکراین بود.

او مهندس ناظر بناهای نظامی تهران بود و معماری شهرداری تبریز، شهرداری ارومیه، بناهای سلطنتی رضاشاه، کاخ رامسر و مهمان خانه رامسر را در کارنامه حرفه ای خود دارد.

پیکره سازی

اما آبراهامیان

اما آبراهامیان (ولادت ۱۳۰۱ش)، پیکره ساز و متخصص کنده کاری بر روی چوب، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران و دانشگاه بوزار پاریس است.

تدریس پیکره سازی و تاریخ هنر در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران از جمله فعالیت های حرفه ای آبراهامیان محسوب می شوند. پیکره هوانس خان ماسحیان، واقع در صحن کلیسای مریم مقدس تهران، نیز از آثار اوست.

آبراهامیان در ۱۹۶۰م موفق به کسب دو جایزه از نمایشگاه زنان پیکره ساز لندن شده است.

زاون آیوازیان

زاون آیوازیان (ولادت ۱۳۱۸ش)، پیکره ساز و مرمت کار آثار هنری، در روستای گردآباد چهارمحال بختیاری به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنرهای زیبای رم است.

آثار وی عبارت اند از: پیکره مسروپ ماشتوتس (مبدع الفبای ارمنی) در موزه کلیسای وانک اصفهان؛ پیکره خاچاتور کساراتسی، پایه گذار نخستین چاپخانه در ایران، در کلیسای وانک اصفهان؛ و پیکره بارویر سواک، شاعر شهیر ارمنی.

آیوازیان تاکنون موفق به دریافت جایزه شهرداری رم در ۱۹۷۳م و دیپلم افتخار مؤسسه تجارت بین المللی رم در ۱۹۸۱م شده است. [۱۱]

لیلیت طریان

لیلیت طریان (ولادت ۱۳۰۹ش)، مادر پیکره سازی مدرن ایران، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنرهای زیبای بوزار فرانسه است.

تدریس در دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران و دانشگاه آزاد اسلامی، پایه گذاری نخستین کارگاه ریخته گری برنز در دانشگاه هنرهای تزئینی، عضویت در کمیسیون نصب مجسمهها و یادبودهای ایران (وزارت فرهنگ و هنر)، عضویت در هیئت داوران دو سالانه مجسمه سازی تهران و شرکت در نمایشگاه استادان دانشگاه آزاد اسلامی از جمله فعالیت های طریان محسوب می شود.

آثار وی عبارت اند از: پیکره پیرم خان در محوطه کلیسای حضرت مریم تهران و پیکره یادبود مسروپ ماشتوتس، مبدع الفبای ارمنی، در محوطه کلیسای تارکمانچاتس تهران.

طریان بارها از سوی مراکز و دانشگاه های مختلف از جمله موزه هنرهای دینی امام علی(ع) مورد تجلیل و قدردانی قرار گرفته است. [۱۲]

نشان تانیک

نشان تانیک (ولادت ۱۳۱۸ش)، پیکره ساز، در ارومیه به دنیا آمد. وی دارای فوق دیپلم هنرهای صنعتی از سازمان میراث فرهنگی، کارشناسی ارشد زبان انگلیسی و ادبیات فارسی و دکترای افتخاری هنر است.

تانیک هنر پیکره سازی را نزد استادان جواد بیک زاکاتالی و حسن ارژنگ تا رسیدن به درجه استادی فراگرفت. وی از پایه گذاران و بنیان موزه های مردم شناسی گنجعلی خان کرمان، سعدآباد، تبریز، شاهرود و رشت و موزه پست و بسیاری دیگر از موزه های ایران است.

پیکره کمال الملک، نقش برجسته استاد شهریار، پیکره جدال شیر و اژدها، ترمیم پیکره مرد نمکی، طراحی و ساخت موزه آب در مجموعه سعد آباد و طراحی و ساخت وسایل مجموعه های تلویزیونی سلطان صاحب قران، میرزا کوچک خان و امیر کبیر از آثار وی محسوب می شوند.

تانیک تاکنون مفتخر به دریافت ده ها جایزه و تقدیرنامه و همچنین دریافت دکترای افتخاری هنر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شده است. [۱۳]

نقاشی

هاروپیون میناسیان

هاروپیون (آرتوش) میناسیان (۱۲۸۹ - ۱۳۸۱ش)، نقاش، در رشت به دنیا آمد. وی دانش آموخته دیپرستان شورای مرکزی تبریز و هنرستان کمال الملک بود.

میناسیان در نقاشی های خود از تکنیک رنگ روغن بهره می برد. با وجودی که وی به نقاش دریاها معروف است و به او لقب آیوازوفسکی ایران را داده اند آثاری نیز در سبک مدرن و آبستره فیگوراتیو از وی برجای مانده است.

برپایه نمایشگاه های مختلف در ایران، اروپا و امریکا؛ شرکت در نمایشگاه بین المللی ونیز، در ۱۹۵۹م؛ شرکت در چندین دوره از نمایشگاه های دوسالانه تهران و افتتاح گالری شخصی در تهران به نام گالری ه. میناسیان از جمله فعالیت های وی محسوب می شوند.

مهم ترین آثار میناسیان عبارت اند از: بوسه یهودا، آواز دریا، آخرین موج و خلق سه تابلو به نام های شکسپیر، رومئو و ژولیت و پاگو به مناسبت چهارصدمین سالگرد تولد شکسپیر. [۱۴]

آلفونس آوانسیان

آلفونس آوانسیان (۱۳۱۱ - ۱۳۸۸ش)، نقاش، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته هنر از دانشگاه هنر رم بود.

آوانسیان در بیش از ۲۱ نمایشگاه بین المللی نظیر دوسالانه ونیز و نمایشگاه ملی اسپولتو شرکت کرده و موفق به دریافت جوایزی چون جایزه الیوانو، در ۱۹۵۶م و جایزه پریمریوندا ترا، در ۱۹۵۸م، شده است. لینو ماکاری، هنرمند بزرگ ایتالیایی، وی را هنرمندی ارزنده با سبکی خاص دانسته است.

آندره سوروگین

آندره سوروگین (۱۲۷۵ - ۱۳۷۵ش)، ملقب به درویش، نقاش، عکاس، مینیاتورساز و پایه گذار نقاشی قهوه خانه ای در ایران، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته مدرسه سنت لوئی تهران بود.

سوروگین نمایشگاه های بسیاری در هند و شهرهای وین، برلین، بروکسل، پاریس و لندن ترتیب داده. مهم ترین آثار وی عبارت اند از: ۱۸۲ تابلو از رباعیات خیام و بابا طاهر، ۱۸۰ تابلو از غزلیات حافظ، ۴۱۶ اثر از شاهنامه فردوسی و نقاشی هایی از آوازه های سایات نوا، موسیقی دان شهیر ارمنی. همچنین صادق هدایت کتاب ترانه های خیام خود را به تابلوهای درویش مزین ساخته است. [۱۵]

ادمان آیوازیان

ادمان آیوازیان (ولادت ۱۳۱۰ش)، نقاش و معمار، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته نقاشی از دانشگاه هنرهای زیبای رم و رشته معماری از انگلستان است.

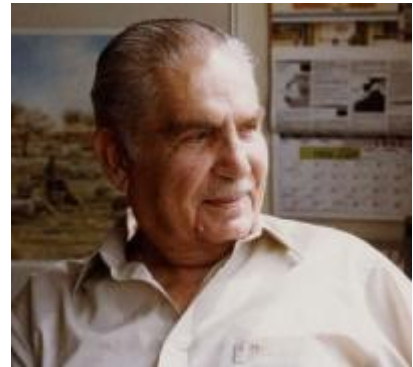
برجسته ترین آثار آیوازیان عبارت اند از: نقاشی از چهره های شاخص، طراحی موزاییک های مسجد جامع عمان، طراحی و اجرای هتل گاجره، طراحی داخلی مسجد فرودگاه ریاض، نقاشی های دیواری سالن انتظار فرودگاه جده، نقاشی های دیواری برای موزه ملی عربستان و طراحی و اجرای دبیرستان طوماسیان تهران.

آیوازیان، طی سال ها فعالیت هنری، موفق به کسب جوایز و افتخارات زیر شده است: عضویت در انجمن سلطنتی نقاشان رنگ روغن انگلستان (وی تنها هنرمند ایرانی عضو این انجمن است)؛ دریافت جایزه اول مسابقات بین المللی جوانان تهران، ۱۳۲۶ش؛ دریافت نخستین جایزه هنرمندان معاصر ایران، ۱۳۳۵ش؛ دریافت جایزه نخست مسابقه سالانه وزارت فرهنگ و هنر و انتخاب برای دوسالانه ونیز، ۱۳۳۷ش؛ دریافت جایزه وینز و رونیتون نقاشان رنگ روغن مؤسسه سلطنتی، ۲۰۰۱م؛ و دریافت جایزه نمایشگاه سالانه آر اس ام ای (RSMA) از شرکت معتبر شیپ رایت.

آثار ادمان در موزه ها و گالری های معتبری چون موزه سنت لازار ونیز، موزه آرام خاچاطوریان ایروان، شرکت نوتروپ امریکا، موزه ملی - تاریخی عبدالعزیز عربستان سعودی، موزه آیوازوفسکی و ... نگهداری می شود. [۱۶]

سمبات در کیورقیان

سمبات در کیورقیان (۱۲۹۲ - ۱۳۷۸ش)، یکی از پنج پایه گذار آبرنگ در ایران و پایه گذار شیوه های بدیع در نقاشی آبرنگ در ایران، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته کالج انگلیسی اصفهان بود و بخشی از تحصیلات خود را نیز در لندن به پایان رساند.

نقاشی های شاع-رانه در کیورقیان بر روی روزنامه، که به سبک سمباتیسم معروف شده، آینه ای از اندیشه های او و نشانگر سفرهای وی به نقاط گوناگون جهان است. او، در طول سال ها فعالیت هنری خود، نمایشگاه های بسیاری را در ایران و خارج از کشور دایر کرد.

[۱۷]

سونیا بالاسانیان

سونیا بالاسانیان (ولادت ۱۳۲۱ش)، نقاش، در اراک به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنرهای زیبای فیلادلفیاست.

از جمله فعالیت های او می توان به پایه گذاری مرکز هنرهای تجربی ارمنستان، شرکت در بیش از بیست نمایشگاه در شهرهای مختلف از جمله نگارخانه های زروان تهران، سامان تهران، اگزیت آرت نیویورک، گالری لوتوس نیویورک، فرانکلین فرنس نیویورک، پارت انستیتو بروکلین، دوسالانه و نیز و نمایشگاه گروهی نیویورک اشاره کرد.

بالاسانیان دارای ده جایزه بین المللی از موزه ها و دانشگاه های فیلادلفیا و نیویورک طی ۱۹۶۸ - ۱۹۷۳م است. آثار وی هم اکنون در موزه هنرهای معاصر ایران و موزه مرکز هنرهای معاصر ارمنستان و شماری از مجموعه های شخصی در سطح جهان نگهداری می شود.

سیراک ملکونیان

سیراک ملکونیان (ولادت ۱۳۱۰ش)، نقاش سبک مدرن، در روستای فردون تهران به دنیا آمد. وی از شاگردان مارکو گریکوریان، نقاش بنام ارمنی است.

ملکونیان در بیش از ۳۵ نمایشگاه انفرادی و گروهی در سطح جهان شرکت کرده. از جمله جوایزی که وی موفق به کسب آنها شده عبارت اند از: جایزه دوسالانه تهران، جایزه دوسالانه پاریس، جایزه بین المللی آرت اکسپوزیسیون، جایزه انجمن ایران - امریکا و جایزه هنرمندان معاصر ایران (دو بار). وی در حال حاضر در تورنتوی کانادا مشغول به تدریس نقاشی است.

کلارا آبکار (۱۲۹۴ - ۱۳۷۵ش)، مینیاتورساز و تذهیب کار، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان عالی هنرهای زیبا با درجه ممتاز در مینیاتور و تذهیب بود.

شرکت در چندین نمایشگاه گروهی در نگارخانه های مهرگان، باشگاه آرامنه و موزه هنرهای معاصر از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شوند.

معروف ترین آثار آبکار عبارت اند از: انوشیروان و بزرگمهر، شکار بهرام، یوسف و زلیخا، پیرزن و سلطان سنجر و تاج پیمان (نگین کاری روی نقره). وی همچنین تابلوهای بسیاری در زمینه تذهیب دارد که تذهیب هشت ظلعی او با طرح بته جقه بسیار معروف است.

وی، به پاس سال ها فعالیت هنری، مفتخر به دریافت لقب استاد از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۷۱ش شد. او همچنین برای طراحی سیمرغ خود جایزه جشنواره کارل کروپ را دریافت داشت.

استاد کلارا آبکار در ۱۳۷۲ش منزل و کلیه آثار خود را به سازمان میراث فرهنگی اهدا کرد و این سازمان نیز در ۱۳۷۳ش موزه کلارا آبکار را در مجموعه فرهنگی کاخ سعدآباد بنا نهاد.

[۱۸]

مارکو گریگوریان

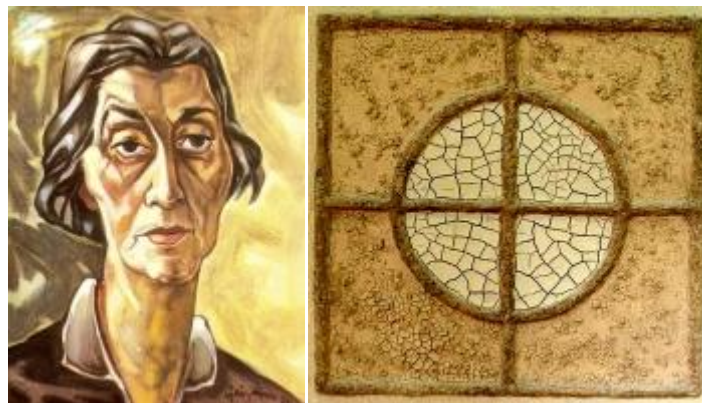

مارکو گریگوریان (۱۳۰۴ - ۱۳۸۶ش)، نقاش و بازیگر، در کروپوتکین روسیه به دنیا آمد. وی دان-ش آموخته دانشگاه هنرهای زیبای رم بود.

عضویت در هیئت داورى بین المللی نقاشی دوسالانه ونیز، ریاست انجمن بین المللی دوسالانه ایران، حمایت از نقاشی قهوه خانه ای در ایران (که به فراموشی سپرده شده بود) و پایه گذاری موزه خاورمیانه سابرینا و مارکو گریگوریان در ارمنستان از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شود.

او همچنین بازی در هفت فیلم ایرانی شهر بزرگ، آرامش قبل از طوفان، کلید، گرگ صحرا، طلای سفید، گذرگاه آخر، مردی در طوفان و مأموریت امکان ناپذیر (با نام هنری گریگوری مارک) و بازی در مجموعه سیزده قسمتی آشویتس (مربوط به جنایات نازی ها) را در کارنامه هنری خود دارد.

گریگوریان بالغ بر پنج هزار اثر هنری خود را، که در طی چهار سال فعالیت هنری گردآورده بود، در ۱۳۶۹ش، به موزه ارمنستان اهدا کرد. وی در طول زندگی هنری خود موفق به دریافت جوایز گوناگون شد. [۱۹]

هاکوپ هوناتانیاں

هاکوپ هوناتانیاں (۱۱۸۵ - ۱۲۶۰ش)، ملقب به رافائل تفلیس، بنیانگذار مکتب مدرن هنر نقاشی ارمنی و از استادان نگارگری، چهره‌پردازی و صورت‌گری، در تفلیس به دنیا آمد. وی نقاشی را نزد پدرش، مگردوم هوناتانیاں، که خود نقاشی ماهر بود، فرا گرفت.

موضوع نقاشی‌های او را بیشتر چهره‌ثروتمندان، بازرگانان، روحانیان، ارتشیان و بانوان طبقه ممتاز تفلیس تشکیل می‌دهد. وی پس از عزیمت به ایران نقاش دربار قاجار شد.

از آثار معروف هوناتانیاں می‌توان به تصویر تمام قد ناصرالدین شاه قاجار و شمایل حضرت علی (ع) و همچنین نقاشی‌های کلیسای تادئوس بارتیمیئوس (واقع در خیابان مولوی) اشاره کرد.

هوناتانیاں طی سال‌ها فعالیت هنری موفق به دریافت نشان طلا از فرهنگستان سن پترزبورگ، ۱۸۶۶م و لقب نقاش باشی از ناصرالدین شاه قاجار شد. آثار وی در مجموعه‌های شخصی، در ایران و موزه‌های ارمنستان و گرجستان نگهداری می‌شود. سرگئی پاراجانوف، فیلم‌ساز نامدار ارمنی - روسی، در ۱۹۶۷م، مستند کوتاهی درباره زندگی هوناتانیاں با همین نام ساخته است. [۲۰]

هراچ کاراپتیان

هراچ کاراپتیان (۱۳۲۱ - ۱۳۸۵ش)، نقاش و مینیاتورساز مدرن، در تهران به دنیا آمد. وی، که تحصیلات خود را در انگلستان به پایان رساند، ابتدا دانشجوی رشته معماری بود اما پس از مدتی به گرافیک و نقاشی روی آورد.

آثار کاراپتیان مبتنی بر موضوعات فلسفی و مذهبی و در سبک سوررئال است. وی با استفاده از تکنیک های آبرنگ، رنگ روغن، آکرلیک و گواش و تلفیق فرم های شرقی با فنون غربی دست به خلق آثاری ارزشمند زده. تابلوهای کاراپتیان در دهه های چهل و پنجاه میلادی موفق به کسب جوایز بسیاری شد. آثار وی در مجموعه های شخصی، موزه های هنرهای معاصر ایران و موزه ارمنستان نگهداری می شود.

یرواند نهاپتیان

یرواند نهاپتیان (۱۲۹۲ - ۱۳۸۵ش)، نقاش و از پایه گذاران نقاشی آبرنگ در ایران، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در کالج انگلیسی به اتمام رساند. سپس، در فاصله بین ۱۳۰۲-۱۳۱۲ش نزد سرکیس خاچاطوریان، از نقاشان بنام ارمنی، به تکمیل هنر نقاشی پرداخت.

آثار نهاپتیان شامل مینیاتور، مناظر طبیعی و موضوعات برگرفته از زندگی روزمره است. تابلوهای کلیسای وانک جلفا و مسجد شاه اصفهان از شاهکارهای وی محسوب می شود و تابلوهای مردمی کوچ بختیاری و عساری او زندگی روزمره ساکنان جلفا را منعکس می سازد. تصویر طبیعت زیبای اصفهان مشخصه آثار اوست. آثار نهاپتیان در موزه های ایران و سایر نقاط جهان نگهداری می شود.

یسای شاجانیان

یسای شاجانیان (۱۳۱۸ - ۱۳۶۶ش)، مینیاتور ساز، مرمت کار آثار تاریخی و استاد تذهیب، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان هنرهای زیبا و از شاگردان پرواند نهاپتیان بود.

شاجانیان با مطالعه هنر مینیاتور در عصر صفوی به این هنر روی آورد. آثار بسیاری از وی در کلیسای وانک اصفهان، هتل عباسی اصفهان و هتل والدورف آستوریای نیویورک به چشم می خورد. شاجانیان همچنین دارای سابقه ای طولانی در مرمت آثار تاریخی است. تابلوهای مینیاتور سبک صفویه و قاجاریه شاجانیان در زمره شاهکارهای جاویدان اوست. پس از مرگ شاجانیان، به پاس خدمات ارزنده وی، درجه دکترای هنر به او اعطا شد. [۲۱]

گرافیک

ادوارد تیگران زهراپیان

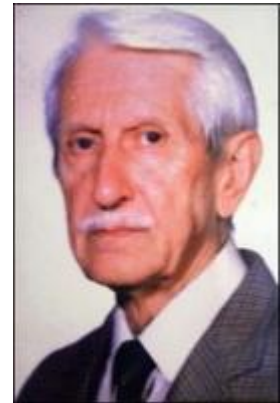

ادوارد تیگران زهراپیان (ولادت ۱۳۱۸ش)، گرافیست و معمار، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته معماری از دانشکده معماری دانشگاه تهران است.

مهم ترین اتفاق هنری در زندگی زهراپیان در ۲۲ سالگی وی و در فاصله پیش از ورود او به دانشگاه رخ داد. وی به طور اتفاقی آگهی فراخوان طراحی نشان هواپیمایی ملی ایران را، که هنوز به نام «هما» شناخته نشده بود، دید و طرحی تجربی را در آتلیه محسن فروغی آماده ساخت و در مسابقه شرکت کرد. هوشنگ سیحون و شماری از استادان دانشکده هنرهای زیبا داوران این مسابقه بودند. در این مسابقه، طرح زهراپیان به منزله طرح برگزیده پذیرفته و در ۱۳۴۱ش به منزله نشان رسمی هواپیمایی هما ثبت شد. از دیگر طرح های زهراپیان طراحی نشان انجمن مهندسين و معماران ارمني ايران است که در نمایشگاه آثار گرافیک طراحان ارمني به نمایش درآمد.

بابکن آسیریان

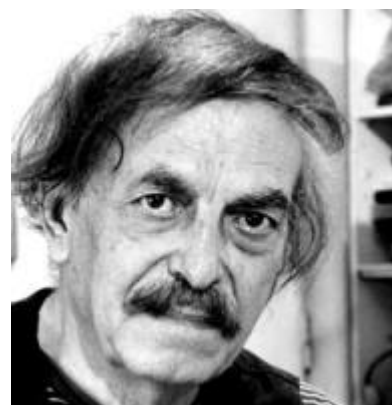

بابکن (بوریس) آسیریان (۱۳۰۴-۱۳۸۵ش)، از پیشگامان گرافیک ایران، در لشت نشا (از توابع رشت) به دنیا آمد. وی گرافیک را به صورت تجربی نزد استاد آلدو سرافیان فراگرفت.

او کار خود را با نوشتن بروشورهای سینمایی و طراحی پلاکارد برای فیلم های سینمایی آغاز کرد. بعدها، در آتلیه استاد بهرامی مشغول به کار شد و به مدت ۳۵ سال در این آتلیه، به منزله گرافیکست، فعالیت کرد. او نخستین نمایشگاه خود را در ۱۳۲۷ش در انجمن هنری ارمنیان برپا ساخت. در ۱۳۲۹ و ۱۳۷۳ش نیز، با برپایی نمایشگاه در انجمن و کس و انجمن فرهنگی - ورزشی آراذات تهران آثار خود را در معرض دید هنردوستان قرار داد.

آسیریان بیش از پنجاه سال در حوزه گرافیک فعالیت حرفه ای داشت و آثار وی در داخل و خارج از ایران به نمایش درآمده است. طراحی چهره هنرمندان نامدار موسیقی جهان از معروف ترین آثار ماندگار اوست.

سرژ آواکیان (ولادت ۱۳۱۷ش) گرافیست، نقاش و پایه گذار زیر مجموعه های جدید رشته گرافیک در ایران مانند طراحی حروف گرافیک تلویزیونی و چاپ گرافیک، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنرهای زیبای کرویدون لندن در رشته هنرهای تجسمی و دانشگاه لندن در رشته نقاشی است.

ریاست گروه گرافیک دانشگاه تهران، عضویت در هیئت علمی دانشگاه تهران و شرکت در نزدیک به پانزده نمایشگاه داخلی و بین المللی، نمایشگاه هنرهای زیبای ایلینگ لندن، نمایشگاه بین المللی هنر معاصر ایران و سومین نمایشگاه دو سالانه تهران از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شوند.

مهم ترین آثار گرافیکی آواکیان عبارت اند از: طراحی با حروف الفبای ارمنی، طراحی پاکت پفک نمکی و طراحی پاکت شیر صنایع شیر ایران. آواکیان نخستین ایرانی عضو انجمن طراحان انگلستان (LSIAD) است. [۲۲]

موشق سارواریان

موشق سارواریان (سروری) (۱۲۸۹-۱۳۶۰ش)، گرافیست، طراح صحنه، کارگردان سینما و از پیشگامان گرافیک نوین ایران، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته علوم سیاسی و اجتماعی از دانشگاه ایروان بود.

موشق سارواریان در ۱۳۰۷ش به همراه برادرش، ناپلئون، نخستین پوسترهای سینمایی را در ایران طراحی کردند. آنها همچنین در ۱۳۰۹ش نخستین کارگاه تبلیغاتی ایران را در خیابان لاله زار بنا نهادند.

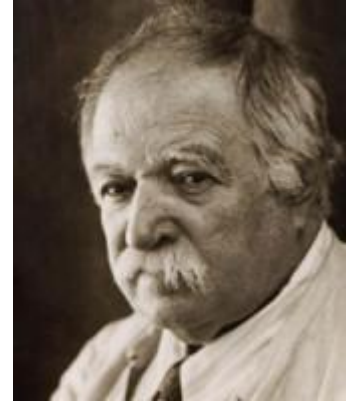
مهم ترین آثار طراحی سارواریان عبارت اند از: دکور فیلم شب نشینی در جهنم، که با توجه به سال ساخت آن از شاهکارهای سارواریان در تاریخ سینمای ایران است و دکور فیلم هایی مانند زندانی امیر (اسماعیل کوشان، ۱۳۲۷ش) و رستم و سهراب (شاهرخ رفیع، ۱۳۳۶ش).

وی در عرصه کارگردانی هم فعال بوده و فیلم های شبنشینی در جهنم (همکاری با ساموئل خاچیکیان) (۱۳۳۶ش)، شاهنامه آخرش خوشه، حاجی جبار در پاریس و مهتاب خونین مهم ترین آثار او در این زمینه به حساب می آیند.

عکاسی

آنتوان سوروگین

آنتوان سوروگین (۱۲۳۰-۱۳۱۲ش)، عکاس، در تهران به دنیا آمد. وی در تفلیس به تحصیل زبان فرانسه پرداخت و هنر عکاسی را نزد استاد مشهور روس، دیمی-تری ایوانوویچ، فراگرفت.

سوروگین در ۱۲۴۹ش همراه با برادرانش به ایران بازگشت و در تبریز ساکن شد. وی از موفق ترین عکاسان عصر خود بود و بیشتر عکسهایی که گرفته متعلق به سالهای ۱۲۴۹-۱۳۰۹ش است.

او توانایی خود را در ثبت تصاویر با به تصویر کشیدن دو حادثه مهم تاریخی دوران فعالیت هنری اش نشان داد: نخست، با ثبت مراسم اعدام میرزا رضای کرمانی پس از قتل ناصرالدین شاه و تشییع جنازه ناصرالدین شاه و دوم، با به تصویر کشیدن رخدادهای نهضت مشروطیت.

دریافت لقب خان از ولیعهد مظفرالدین میرزا، دریافت نشان برای برگزاری نمایشگاهی در بروکسل در ۱۸۹۷م و پاریس در ۱۹۰۰م و دریافت نشان مقدس از دولت ایران در ۱۲۷۹ش از جمله جوایز و افتخاراتی است که آنتوان خان در طول عمر هنری خود کسب کرده.

از آنتوان سوروگین نزدیک به هفت هزار قطعه نگاتیو شیشه ای به یادگار مانده که حاصل کارهای خود او و دیگران است. به طور دقیق، ۶۹۶ قطعه نگاتیو و ۱۵۶ قطعه عکس اصلی از آثار وی در گالری هنر فریر واشنگتن و موزه ملی نژاد شناسی لیدن هلند نگهداری می شود.

او در ۱۲۵۰ش عکاس خانه ای در تبریز و دوازده سال بعد، در ۱۲۶۲ش، یک استودیوی عکاسی در خیابان علاءالدوله (فردوسی کنونی) تهران دایر کرد. طی این سال ها کتاب فنعکاسی، نگارش یکی از عکاسان مشهور فرانسوی، را نیز ترجمه و آن را به ولیعهد مظفرالدین میرزا، که به دستگاه وی راه یافته بود، اهدا کرد. [۲۳]

آرمان استپانیان (ولادت ۱۳۳۵ش)، عکاس، در آبادان به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته طراحی و گرافیک از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است.

شرکت در بیش از هجده نمایشگاه داخلی و پنج نمایشگاه خارجی در هند، لهستان، فرانسه، لوکزامبورگ و قبرس و برپایی نمایشگاهی درباره زندگی ارمنیان در فاصله سال های ۱۸۶۰ - ۱۹۲۰م از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شود. او تاکنون موفق به دریافت دیپلم ویژه از نمایشگاه دوسالانه تهران در ۱۳۶۵ش و دریافت تقدیرنامه از اولین نمایشگاه دوسالانه آسیا برای تحقیق درباره عکاسی ایران در ۱۳۶۹ش شده است.

آلفرد یعقوب زاده (ولادت ۱۳۳۷ش)، عکاس، در تهران به دنیا آمد. وی طی رخدادهای انقلاب اسلامی ایران، در ۱۳۵۷ش، تحصیل در رشته طراحی داخلی را رها کرد و وارد دنیای عکاسی شد.

عکاسی جنگ ایران و عراق و همکاری با خبرگزاری آسوشیتدپرس و آژانس عکس سیگما از جمله فعالیت های اولیه یعقوب زاده در زمینه عکاسی است. او با پیروزی انقلاب و شروع جنگ تحمیلی به جبهه رفت و سه سال در گروه جنگهای نامنظم شهید دکتر چمران حضور داشت و برای رسانههای داخلی و خارجی عکاسی می کرد.

ثبت رویدادهای مربوط به گروگان گیری در جنگ لبنان و سیزده سال عکاسی در میان مبارزان فلسطینی علیه اسرائیل از عمده فعالیت های یعقوب زاده محسوب می شود. همچنین، لحظاتی تاریخی از بحران های داخلی سومالی، افغانستان، ازبکستان، تاجیکستان، کوبا، هند، ترکیه، روسیه، عراق، چین، چچن، سری لانکا، امریکا و ... با دوربین یعقوب زاده به ثبت رسیده است.

یعقوب زاده تجربه های ارزشمندی در زمینه عکاسی از آیین ها، مراسم مذهبی و سنت ها در بیش از ۲۴ کشور دارد. وی این مجموعه را در کتابی با عنوان مسیحیت در جهان منتشر و نمایشگاه این عکس ها را در میلان، بوداپست، پاپونیان و چند شهر دیگر اروپایی بر پا کرده است.

کسب رتبه نخست جشنواره جهانی هنر و نیایش و همچنین جشنواره روزنامه نگاری لیل فرانسه و کسب جایزه ورد پرس فوتو برای عکس های جنگ ایران و عراق از جمله جوایز و افتخاراتی است که وی تاکنون به دست آورده.

اریک گریگوریان

اریک گریگوریان (ولادت ۱۳۴۸ش)، عکاس، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته روزنامه نگاری و روزنامه نگاری تصویری از دانشگاه سن خوزه امریکاست.

او عکاسی در مجله دیلی نیوز و آژانس عکس پولاریس ایمیجز را در کارنامه هنری خود دارد و جایزه نخست بنیاد وُرد پُرس فوتو را نیز در ۲۰۰۲م از آن خود ساخته است.

میناس پادگرهانیان

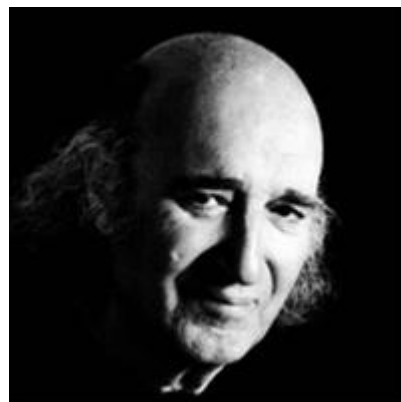

میناس (مگردیچ) پادگرهانیان (۱۲۶۴-۱۳۵۱ش)، معروف به استاد میناس، عکاس، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی عکاسی را در هندوستان فراگرفت.

استاد میناس نخستین عکاس خانه اصفهان را، در ۱۲۹۰ش، در خیابان چهارباغ این شهر به نام عکاسی میناس دایر کرد. او در سال هایی که در اراک به فعالیت می پرداخت عکس های بسیار کوچکی تهیه می کرد که در میان گل سینه جا می شدند. بیشتر عکس های استاد میناس مربوط به بناهای تاریخی و خانواده های قدیمی اصفهان است اما مهم ترین مجموعه عکس های وی عبارت اند از: عکس های مربوط به مراسم اعدام چهارصد دزد و راهزن، به سفارش اداره نظمیه اصفهان، در ۱۳۰۳ش و عکس های مربوط به مهاجرت ارمنیان ایران به ارمنستان در ۱۳۲۵ش.

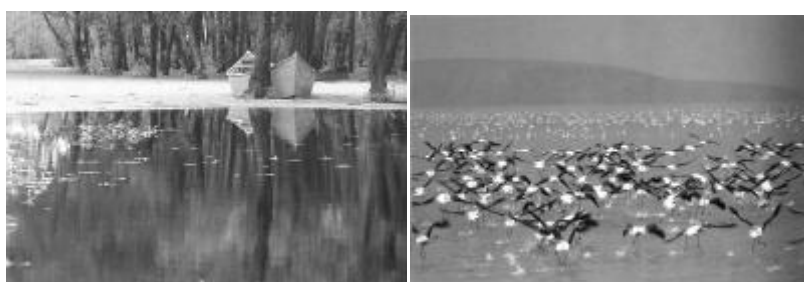
نیکول فریدنی

نیکول فریدنی (۱۳۱۴-۱۳۸۶ش)، عکاس و طبیعت نگار، پدر عکاسی نوین ایران و سلطان عکاسی طبیعت، در اصفهان به دنیا آمد. وی عکاسی را از سن چهارده سالگی، در کرمان، نزد حسین شریفی، آغاز کرد و پس از آن به صورت خودآموز فراگیری آن را ادامه داد.

فریدنی سال ها به منزله عکاس حرفه ای با شرکت ملی نفت ایران همکاری داشت. او طی سال ها فعالیت هنری نمایشگاه های متعددی را در کشورهای فرانسه، کانادا و سوئد برگزار کرد.

از آثار وی مجموعه عکس های مناظر طبیعی ایران در کتابی با عنوان مناظر طبیعی ایران و همچنین مجموعه عکس های بناهای دیدنی شهر یزد در کتابی مجزا چاپ شده است. دریافت جایزه اول عکاسی از کشور سوئد از جمله افتخارات وی محسوب می شود. [۲۴]

واهان ترپانچیان

واهان ترپانچیان (۱۲۹۱-۱۳۷۷ش)، عکاس، فیلم بردار و پایه گذار نخستین لابراتوار عکس رنگی در ایران، در ارزروم ترکیه به دنیا آمد. او سالها به صورت خودآموز در زمینه عکاسی فعالیت کرد و تجربیات فراوانی اندوخت.

پایه گذاری نخستین لابراتوار عکس رنگی در ایران با نام فتو واهه در خیابان جمهوری، چاپ نخستین نکاتیوهای رنگی در ایران و فیلم برداری از نخستین فیلم ناطق شانزده میلی متری ایران به نام دستکش سفید، به کارگردانی پرویز خطیبی، در ۱۳۳۰ش، از جمله فعالیت های حرفه ای ترپانچیان است.

سینما و تئاتر

آراییک باغداساریان

آراییک باغداساریان (۱۳۱۸ - ۱۳۶۴ش)، معروف به پطروس کارامیان، انیماتور و کارگردان، در ساری به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران بود.

او پایه گذار سینمای پویانمایی (انیمیشن) در ایران و از بنیان بخش فیلم سازی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است.

انیمیشن گرفتار (۱۳۴۹ش)، فیلم گرفتار (۱۳۵۱ش) و انیمیشن وزنه بردار از جمله آثار وی محسوب می شوند.

کارامیان برای انیمیشن گرفتار تشویق نامه هیئت داوران جشنواره بین المللی کودکان و نوجوانان و عنوان بهترین فیلم کوتاه ۳۵ میلی متری را از جشنواره پاریس دریافت داشته. او همچنین برای فیلم گرفتار عنوان بهترین فیلم را از جشنواره تامپره فنلاند کسب کرده است.

آرامائیس آقامالیان

آرامائیس آقامالیان (۱۲۸۹ - ۱۳۶۴ش)، کارگردان تئاتر و سینما و فیلم نامه نویس، در جلفای ارمنستان به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان نقاشی ایروان و دارای تحصیلات عالی تئاتر و هنرهای زیبا از برلین بود.

در جست و جوی داماد (۱۳۳۹ش)، بچه های محل (۱۳۳۹ش)، فرشته ای در خانه من (۱۳۴۲ش)، انسان ها (با همکاری مهدی میثاقیه) (۱۳۴۳ش)، دختر و لگورد (۱۳۴۳ش)، جلاد (۱۳۴۴ش)، در انسان (۱۳۴۵ش)، گل آقا (۱۳۴۶ش)، سه فراری (۱۳۴۸ش) و سه چشم (۱۳۴۹ش) از جمله فعالیت های سینمایی آقامالیان محسوب می شوند. وی در ۱۳۲۶ش، با همراهی ساموئل خاچیکیان، نمایش های بسیاری را با گروه تئاتر ارمنیان به زبان ارمنی و فارسی در باشگاه فرهنگی آراارات تهران اجرا کرد.

آرامائیس هوسپیان (۱۲۹۹ - ۱۳۵۹ش)، معروف به آرمان، بازیگر و کارگردان، در تبریز به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در دبستان هایکازیان - تاماریان تبریز گذراند. سپس، به علت تعطیلی مدارس ارمنیان از تحصیل بازماند. او از سنین نوجوانی شیفته هنر نمایش شد و در نمایش های ارمنی بسیاری، در تبریز، به روی صحنه رفت.

آرمان مهم ترین بازیگر ارمنی تاریخ سینمای ایران است که در ۵۹ فیلم نقش آفرینی کرده. بازی او در فیلم گنج قارون اوج کار بازیگری وی محسوب می شود. آرمان بازی در فیلم های داستان های جزیره، خیابانی ها، عبور از مرز شب، خان نایب، شب زخمی، ماهی ها در خاک می میرند، شهر شراب، علف های هرز، قاصدک، دزد سوم، شب غریبان، ممل آمریکایی، سازش، شوهر کرایه ای، مرد شب، باران، آشوبگر، با شرف ها، چشمه، قدیر، آتشیاره شهر، برای که قلب ها می تپد؟، جان سخت، دیوار شیشه ای، رضا چلچله، ماجرای یک دزد، مرد هزار لبخند، یک خوشگل و هزار مشکل، یک مرد یک شهر، خشم عقاب ها، قصه شب یلدا، قوز بالا قوز، لیلی و مجنون، پسران قارون، رابطه، پلی به سوی بهشت، چرخ بازیگر، رودخانه وحشی، من هم گریه کردم، سرنوشت، شکوه جوانمردی، امروز و فردا، شمسی پهلوان، عصیان، عروس دریا، قهرمان قهرمانان، گنج قارون، انسان ها، شیطان در می زند، ضربت، جاده مرگ، دلهره، آس و پاس، فریاد نیمه شب، طوفان در شهر ما، چهارراه حوادث، خون و شرف، دختری از شیراز و بازگشت را در کارنامه بازیگری خود دارد.

وی همچنین کارگردانی فیلم عروس دریا را که در ۱۹۶۴م در جشنواره فیلم مسکو به نمایش درآمد و تهیه کنندگی فیلم های شب زخمی، یاران، علف های هرز و سرنوشت را برعهده داشته است.

آربی آوانسیان (ولادت ۱۳۲۱ش)، کارگردان تئاتر و سینما در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته کارگردانی از مدرسه فیلم سازی لندن است.

تدریس در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران در رشته کارگردانی و بازیگری تئاتر و پایه گذاری کارگاه نمایشی در ۱۳۴۸شاز جمله فعالیت های حرفه ای آوانسیان است. او در ژانویه ۱۹۷۹م با دعوت رسمی بنیاد گوته، به منزله مهمان دولت آلمان - برای دیدار و همکاری با تئاترهای اشتوتگارت، برلین و مونیخ - عازم آلمان شد.

آثار آوانسیان در زمینه نمایش عبارت اند از: مادمازل ژولی، هدا گابلر، ویس و رامین، بکت ۵، یک قطعه برای گفتن، معلم من بای من، ناگهان هدی، حبیب الله مات فی حب الله هذا قتیل الله مات بسیف الله، باغ آلبالو، همان طور که بوده ایم، طلبکارها، برای دیگری، انسان حیوان و تقوا، کالیکولا، ایولف کوچولو، سواری در آمد رنگش سرخ و مویش سرخ و قدش سرخ و لبش سرخ و دندانش سرخ و اسبش سرخ و نیزه اش سرخ، خلوت خفتگان، پیرمرد مضحک، خواهر من باغی است با حصار و بانو با سگ ملوس.

در زمینه کارگردانی هم آوانسیان ساخت فیلم های نقاب (ماسک) (فیلمکوتاه، ۱۳۴۳ش)، پاروانا (پروانه) (فیلمکوتاه، ۱۳۴۴ش)، شوهر آهو خانم (۱۳۴۵ش)، مستند قره کلیسا (۱۳۴۶ش)، چگونه پیشبند سوزندوزیشده مادرم در زندگی ام گسترده میشود (۱۳۴۶ش) و چشمه (۱۳۵۰ش) را در کارنامه خود دارد. [۲۵]

آرتم اوهانجانیان

آرتم اوهانجانیان (ولادت ۱۳۱۵ش)، کارگردان، مستندساز و تاریخ دان، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنر اتریش در رشته کارگردانی سینما و دارای دکترای تاریخ از دانشگاه اتریش است.

اوهانجانیان نویسندگی و کارگردانی بیش از شصت فیلم مستند و داستانی را در کارنامه حرفه ای خود دارد. از آخرین آثار مستند وی می توان به دو فیلم نفت و گاز ایران (۱۳۸۱ش) و وضعیت سیاسی ایران معاصر (۱۳۸۱ش) اشاره کرد. اوهانجانیان در زمینه تاریخ نیز فعالیت دارد و از ۱۳۶۳ش در بایگانی ملی اتریش به تحقیق در مورد متون مرتبط با تاریخ ارمنستان و نژادکشی ارمنیان در ۱۹۱۵م مشغول است و تاکنون مجموعه ای دوازده جلدی از اسناد و مدارک را تحت عنوان اتریش و ارمنستان منتشر کرده است.

فیلم فرش ایران او برنده جایزه نخست بیست و ششمین همایش فیلم های علمی در مادرید (۱۹۷۲م) و فیلم انرژی او برنده جایزه دوم سالانه فیلم های اقتصادی آلمانی زبان (۱۹۸۶م) و جایزه نخست سالانه برای نحوه تبلیغ در اتریش (۱۹۸۶م) شده است.

آرتو طریان

آرتو طریان (۱۲۷۱-۱۳۳۳ش)، کارگردان تئاتر و بازیگر، در تهران به دنیا آمد. وی دانش
آموخته دانشگاه مسکو در رشته بازیگری و نمایش بود.

طریان پایه گذار گروه های نم-ایشی بسی-اری در تهران و رشت بوده و نمایشنامه های
بسیاری را کارگردانی و در آنها بازی کرده است، از جمله کارگردانی نمایش الهه، به
نویسندگی منوچهر طباطبایی در ۱۳۰۰ش و نمایش پریچهر و پریزاد، به نویسندگی رضا شهرزاد
در ۱۳۰۱ش.

آرشاک قوکاسیان

آرشاک قوکاسیان (ولادت ۱۳۲۳ش)، گوینده و صداپیشه (دوبلور)، در تهران به دنیا آمد. وی از شاگردان هوشنگ لطیف پور، سعید شرافت و احمد رسول زاده است و ورود خود را به دنیای دوبله و موفقیت خود را در این حرفه مدیون آنها می داند.

قوکاسیان در انبوهی از فیلم ها، مجموعه های تلویزیونی، انیمیشنهای تلویزیونی و کارهای مستند، به منزله گوینده و صداپیشه، حضور داشته که برخی از به یادماندنیترین آنها عبارت اند از: در نقش جرج ویلسون، در فیلم گتسی بزرگ (به جای اسکات ویلسون)؛ در نقش چارلز همیلتون، در فیلم بر باد رفته (به جای باند بروکس)؛ در نقش کوستا والدز، در فیلم لپاگور (به جای پاتریک فیوری)؛ در نقش عکاس، در فیلم زد (به جای ژاک پرن)؛ در نقش عمار، در فیلم محمدرسول الله (به جای گریک هیگن)؛ در نقش سعید و بابک، به ترتیب در مجموعه تلویزیونی دایی جان ناپلئون و فیلم در امتداد شب (به جای سعید کنگرانی)؛ و در نقش هنری در فیلم هوش مصنوعی، ساخته استیون اسپیلبرگ، (به جای سم روبردز) (پس از ۲۶ سال دوری از کار).

در دوره های مختلف جشنواره فجر از استاد قوکاسیان تقدیر به عمل آمده. در جشنواره انجمن منتقدان و نویسندگان سینمای ایران با موضوع سینمای ۹۰ نیز لوح تقدیری به ایشان اهدا شد. مراسم بزرگداشتی نیز با حضور علی کسمایی، پیش کسوت صداپیشگی در ایران، برای تجلیل از مقام استاد ترتیب داده شد و در آن از نام گذاری یکی از استودیوهای انجمن گویندگان جوان به نام استاد آرشاک قوکاسیان خبر داده شد.

آلکس آقابابیان

آلکس آقابابیان (۱۳۰۳ - ۱۳۷۶ ش)، مدیر دوبلاژ و پایه گذار دوبله فیلم های خارجی در ایران، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه رم در رشته کارگردانی سینما بود.

پایه گذاری داریوش فیلم، در ۱۳۲۵ ش، دوبله نخستین فیلم خارجی در ایران با نام سرگذشت فریدون بینوا، در ۱۳۳۱ ش و آموزش دوبله از جمله فعالیت های وی محسوب می شوند. آقابابیان دوبله فیلم های گرگ مزرعه، برنج تلخ و بهلول در جزیره کاپری را نیز در کارنامه خود دارد

آنیک شفرازیان

آنیک شفرازیان (۱۲۸۹ - ۱۳۷۵ش)، بازیگر تئاتر و سینما، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی در ابتدای دهه ۱۳۲۰ش به گروه های تئاتری محلی پیوست اما پس از نقل مکان به تهران با ساموئل خاچیکیان و آرمان آشنا شد که حاصل آن بازی در نمایشهای گروهی تئاتری ارمنیان تهران بود.

شفرازیان در بیش از چهل فیلم سینمایی نیز ایفای نقش کرده که مهم ترین آنها عبارت اند از: دلهره (ساموئل خاچیکیان، ۱۳۴۱ش)، ضربت (ساموئل خاچیکیان، ۱۳۴۳ش)، سرسام (ساموئل خاچیکیان، ۱۳۴۴ش)، جهنم سفید (ساموئل خاچیکیان، ۱۳۵۰ش)، درشکه چی (نصرت کریمی، ۱۳۵۰ش)، شازده احتجاب (بهمن فرمان آرا، ۱۳۵۳ش)، شطرنج باز (محمد رضا اصلانی، ۱۳۵۶ش)، کلاغ (بهرام بیضایی، ۱۳۵۷ش)، در سرزمین آرزوها (مجید قادرزاده، ۱۳۶۶ش)، هامون (داریوش مهرجویی، ۱۳۶۹ش).

او در بهمن ۱۳۶۶ش مفتخر به دریافت سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش دوم زن از ششمین جشنواره فیلم فجر برای ایفای نقش در فیلم در سرزمین آرزوها شد.

آوانس اوهانیان

آوانس اوهانیان (۱۲۷۹ - ۱۳۴۰ش)، نخستین کارگردان، فیلم نامه نویس و بازیگر ایران، در عشق آباد ترکمنستان یا مشهد(?) به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته سینما از هنرستان سینمایی مسکو بود.

او نخستین مدرسه سینمایی ایران را به نام پرورشگاه آرتیستی سینما در ۱۳۰۹ش، نخستین مدرسه سینمایی هند را در ۱۳۱۸ش و نخستین استودیو فیلم ایران را به نام پرس فیلم در ۱۳۱۱ش پایه گذاری کرد و کارگردانی فیلم های آبی و رابی (نخستین فیلم سینمایی ایران، ۱۳۰۹ش) و حاجی آقا، آکتور سینما (۱۳۱۱ش) را نیز در کارنامه خود دارد. [۲۶]

ایرن زازیانس

ایرن زازیانس (۱۳۰۶ - ۱۳۹۱ش)، بازیگر و از نخستین بازیگران زن سینمای ایران، در بابلسر به دنیا آمد. وی دوران تحصیل خود را در مدرسه شاهدخت بابلسر به پایان رساند و از همان روزگار به ادبیات، هنر و مقولات نمایشی علاقه مند شد و نخستین تجربه های بازیگری خویش را نیز در همین مدرسه به دست آورد.

زازیانس در بیش از ۳۱ فیلم ایفای نقش کرده است. بهترین نقش آفرینی های وی بازی در فیلم محلل، ساخته نصرت الله کریمی، بازی در مجموعه تخت ابوذر و بازی در نقش مهد اولیا در مجموعه تلویزیونی سلطان صاحب قران بوده. دیگر فیلم های مهم زازیانس عبارت اند از: بلوچ (مسعود کیمیایی)، خداحافظ رفیق (امیر نادری)، خروس (شاپور غریب) و برهنه تا ظهر با سرعت (خسرو هریتاش).

پطروس پالیان (ولادت ۱۳۱۰ش)، فیلم بردار، در تهران به دنیا آمد. وی دوره سینمایی دانشگاه سیراکیوز، شعبه تهران، را گذرانده است.

از جمله فعالیت های پالیان عبارت اند از: فیلم برداری در دینا فیلم، ریاست گروه فیلم برداری اداره کل هنرهای زیبای کشور و فعالیت در سمت های فیلم بردار خبری و آثار مستند اداره کل هنرهای زیبای کشور و فیلم بردار مخصوص دربار در سفرهای خارجی.

پالیان از ۱۳۳۸ش با فیلم هالو، ساخته هوشنگ امیرفضلی، به سینمای حرفه ای روی آورد و تا ۱۳۵۷ش، که به خارج از کشور مهاجرت کرد، فیلم برداری از بیش از ده عنوان فیلم بلند را در کارنامه خود به ثبت رساند.

آثار سینمایی پالیان عبارت اند از: هالو (۱۳۳۸)، شد شد نشد نشد (۱۳۳۹)، شب قوزی (۱۳۴۳)، سیاوش در تخت جمشید (۱۳۴۶)، یاران (۱۳۵۳)، هیاهو (۱۳۵۳)، علف های هرز (۱۳۵۵)، شارلوت به بازارچه می آید (۱۳۵۶) و شمر (۱۳۵۹).

آثار مستند وی نیز شامل شقایق سوزان، به کارگردانی هوشنگ شفتی (۱۳۴۳ش) و طلوع جدی، به کارگردانی احمد فاروخی قاجار (۱۳۴۳ش) است.

شقایق سوزان، از آثار مستند ماندگار در زمینه مردمشناسی، در مورد زندگی ایل بختیاری است. طلوع جدی نیز اثری است متفاوت که گردشی در کوچهها، محلهها و مکانهای تاریخی اصفهان را همراه با پسری بازیگوش به تصویر می کشد.

طلوع جدی در جشنواره کن در ۱۹۶۵م جایزه بهترین فیلم برای جوانان را به دست آورد و همچنین، پلاک نقره جشنواره کارتاژ تونس را نیز از آن خود ساخت.

روبيک منصوری (۱۳۱۶-۱۳۷۹ش)، متخصص صدا و آهنگ ساز، در تهران به دنيا آمد. وی دانش آموخته هنرستان موسیقی تهران بود.

منصوری در طول حیات حرفه ای خود به صداگذاری بیش از هزار فیلم در ایران؛ همکاری با استودیوهای آژیر فیلم، ایران فیلم، پاریس فیلم، شاهین فیلم و نقش جهان؛ پایه گذاری استودیو فیلمکار در ۱۳۵۰ش؛ آهنگ سازی برای بیش از ۱۹۴ فیلم ایرانی؛ تنظیم موسیقی برای بیش از ۲۴ فیلم ایرانی؛ و انتخاب و تدوین مجدد موسیقی برای بیش از ۲۵ فیلم پرداخته است.

از جمله فیلم هایی که او صداگذاری کرده می توان به فیلم های طوفان در شهر م-۱، فریاد نیمه شب

(ساموئل خاچیکیان)، حسن کچل و حاجی واشگتن و مجموعه تلویزیونی هزارستان (علی حاتمی)، پستیچی (داریوش مهرجویی)، ناخداخورشید (ناصر تقوایی) خاک و قیصر (مسعود کیمیایی) نرگس (رخشان بنی اعتماد)، بایکوت (محسن مخملباف) و خداحافظ رفیق (امیر نادری) اشاره کرد.

منصوری در ۱۳۷۸ش مفتخر به دریافت تندیس خانه سینما و دیپلم افتخار به پاس یک عمر تلاش مستمر و صادقانه شد.

زاون قو کاسیان (ولادت ۱۳۲۹ش)، کارگردان سینما، منتقد و نویسنده، در جلفای اصفهان به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته شیمی از دانشگاه اصفهان است.

او فعالیت سینمایی را از زمان دانشجویی آغاز کرد. از ۱۳۵۰ش به فیلم سازی روی آورد و از ۱۳۶۰ش شروع به همکاری با صدا و سیما جمهوری اسلامی کرد. سردبیری فصلنامه ها و ویژه نامه های گوناگون فرهنگی و ادبی، مدیریت گروه سینمایی مؤسسه آموزش عالی سوره، مدیریت اجرایی جشنواره بین المللی زردآلوی طلایی ارمنستان و داوری جشنواره بینالمللی زردآلوی طلایی ارمنستان؛ جشنواره فیلم تورین ایتالیا؛ و جشنواره ملی فیلم ایران از دیگر فعالیت های وی محسوب می شوند.

قو کاسیان در زمینه نقد و بررسی آثار سینمایی نیز فعال است و نقدهای بسیاری از او در مطبوعات به چاپ رسیده است. وی همچنین تاکنون کتاب های درباره چشمه (فیلمی از آربی آوانسیان) و نقد و معرفی آثار مسعود کیمیایی، بهرام بیضایی، عباس کیارستمی و رخشان بنی اعتماد را به رشته تحریر در آورده است.

آثار وی در زمینه کارگردانی سینما عبارت اند از: در فلق، فصلی دیگر، عروس کهنه، میلاد مسیح و عیسی آموزگار است (به سفارش شبکه اول سیما).

فیلم های در فلق و فصلی دیگر، در دوره های مختلف جشنواره سینمای آزاد ایران و فیلم عروس کهنه در جشنواره هیروشیما ژاپن، در ۱۹۷۳م، جوایزی را کسب کرده است.

ژوزف واعظیان

ژوزف واعظیان (۱۲۹۷ - ۱۳۸۰ش)، کارگردان و تهیه کننده، در همدان به دنیا آمد. وی دانش آموخته مدرسه آمریکایی همدان و دبیرستان کزازی کرمانشاه بود.

واعظیان ضمن تحصیل در دبیرستان کزازی با تئاتر نوین آشنا شد و تئاتر را از گروه ارمنیان فعال در کرمانشاه فرا گرفت و به سرعت در عرصه بازیگری، طراحی صحنه، تهیه و تولید نمایش، تدارکات و کارگردانی پیشرفت کرد و تا ۱۳۱۸ش به کار حرفه ای در تئاتر پرداخت.

وی در ۱۳۲۶ش به همراه آرامائیس آقامالیان، ساموئل خاچیکیان و آرمان گروه تئاتر ارمنیان را تشکیل داد و در بهار ۱۳۳۶ش با کمک دکتر شاهرخ رفیع و همکاری ساموئل خاچیکیان استودیو آژیر فیلم را پایه گذاری کرد.

آثار وی در حوزه کارگردانی عبارت اند از: مرد سرگردان (۱۳۴۵ش)، ازجان گذشتگان (۱۳۴۶ش) و مبارزه با شیطان (۱۳۵۰ش).

واعظیان تهیه کنندگی فیلم های قاصد بهشت (۱۳۳۷ش)، طوفان در شهر ما (۱۳۳۷ش)، تپه عشق (۱۳۳۸ش)، در جست و جوی داماد (۱۳۳۹ش)، چشمه عشاق (۱۳۳۹ش)، بچههای محل (۱۳۳۹ش)، یک قدم تا مرگ (۱۳۴۰ش)، دختری فریاد میکشد (۱۳۴۰ش)، دلهره (۱۳۴۱ش)، قربانی هوس (۱۳۴۲ش)، ضربت (۱۳۴۳ش)، شیطان در میزند (۱۳۴۳ش)، مرد سرگردان (۱۳۴۵ش) و ازجان گذشتگان (۱۳۴۶ش) را نیز برعهده داشته است.

ساموئل خاچیکیان

ساموئل خاچیکیان (۱۳۰۳-۱۳۸۰ش)، کارگردان، فیلم نامه نویس و تدوینگر، در تبریز به دنیا آمد. وی دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته های علوم اجتماعی، تاریخ و باستان شناسی بود و مدتی نیز، به صورت مکاتبه ای، با یکی از مدرسه های سینمایی امریکا ارتباط داشت.

خاچیکیان را می توان از پیش گامان سینمای ایران دانست. شاید او جزو نخستین کارگردانانی بود که با دکوپاژ بر سر صحنه فیلم برداری می رفت و به این حرفه امتیازی ویژه بخشید. وی، به منزله فیلم سازی نوآور، فیلمهای جنایی را در ایران باب کرد و نخستین آئونس تاریخ سینمای ایران را برای فیلم دختری از شیراز ساخت و دهها زمینه فنی دیگر را نیز تجربه کرد. او فعالیت خود را در تئاتر با نمایش سویل در تماشخانه خورشید تبریز در ۱۳۱۷ش آغاز کرد. در تهران، انجمن تئاتر ارمنیان را با همکاری واهان آقامالیان، آرمان و ژوزف واعظیان در ۱۳۳۱ش و آژیر فیلم را با همکاری ژوزف واعظیان در ۱۳۳۱ش بنا نهاد.

شروع فعالیت سینمایی او به نویسندگی و کارگردانی فیلم بازگشت در ۱۳۳۱ش بازمی گردد. پایه گذاری سازمان سینمایی مشعل در ۱۳۵۰ش نیز از دیگر فعالیت های وی محسوب می شود.

ساموئل خاچیکیان را میتوان پایهگذار ژانر دلهره و جنایی در سینمای ایران نامید چنان که برخی به وی لقب هیچکاک سینمای ایران را دادهاند. او کارگردانی و تهیه کنندگی بیش از ۳۱ فیلم را در کارنامه خود دارد از جمله شب نشینی در جهنم، ضربت، عقاب ها، فریاد نیمه شب و طلسم. [۲۷]

شاهین سرکیسیان (۱۲۸۹-۱۳۴۵ش)، کارگردان تئاتر، نمایشنامه نویس و پایه گذار تئاتر نوین ایران، در وارنای بلغارستان به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته حقوق از فرانسه بود.

تئاتر ارمنیان تهران و گروه تئاتر ملی ایران (۱۳۳۷ش) را سرکیسیان پایه گذاری کرده است. آثار وی در حوزه کارگردانی تئاتر عبارت اند از: مرغ دریایی (آنتوان چخوف)، محلل (صادق هدایت)، مرده خورها (صادق هدایت)، قفس نهنگ (یوجین اونیل)، آرمنوهی (الکساندر شیروانزاده)، مازیار (صادق هدایت)، دایمی وانیا (آنتوان چخوف)، قوی تر (آگوست استریندبرگ)، پیش از صبحانه (یوجین اونیل)، آوای قو (آنتوان چخوف)، گل روی لب (لوئیجی پیراندلو)، پوشاندن آنان که برهنه اند (لوئیجی پیراندلو)، کسب و کار خانم وارن (برنارد شاو)، بازی عشق (آرتور شینیتسلر)، کشتی ای به نام تصمیم (شارل و یلدراک)، چاخو (رافائیل پادگانیان)، در راه کاردیف (یوجین اونیل)، چنگال (صادق هدایت) و ناموفق ها (هانری رنه لنورمان).

سرکیسیان در زمینه نقد تئاتر و در حوزه ترجمه نیز فعال بوده. آثار او در زمینه ترجمه عبارت اند از: جنوب، اثر ژولین گرین؛ رسمر سهلم، اثر هنریک ایپسن؛ طبقه ششم، اثر آلفرد ژاری؛ عقاب دوسر، اثر ژان کوکتو؛ مادموازل ژولی، اثر آگوست استریندبرگ (این اثر به وسیله آربی آوانسیان به روی صحنه رفته)؛ مارگریت، اثر آرمان سالا کرو؛ مایا، اثر سیمون گانتیلئون؛ دختر دهاتی، اثر کلیفورد اودتس؛ تخیلات یک مغز، اثر ژان ویکتو پلون؛ بادسام، اثر آگوست استریندبرگ؛ قمارباز، اثر فرانسوا گروسور؛ ترجمه بخشی از آثار استانیسلاوسکی و ترجمه مقاله هایی متعدد درباره تئاتر و نقد نمایش ها در روزنامه ها. [۲۸]

گریگور یقیکیان (۱۲۵۹ - ۱۳۲۹ش)، کارگردان تئاتر، نمایشنامه نویس، مترجم و روزنامه نگار، در آکن (کمالیه ترکیه) به دنیا آمد.

وی از پایه گذاران تئاتر در رشت، مترجم شخصی میرزا کوچک خان جنگلی و مدیر مسئول روزنامه ایران کنونی در رشت بود.

آثار نمایشی یقیکیان عبارت اند از: انوشیروان عادل و مزدک (نویسنده و کارگردان)، داریوش سوم (نویسنده و کارگردان)، جنگ مشرق و مغرب (نویسنده و کارگردان)، برای شرف (کارگردان)، میدان دهشت (نویسنده و کارگردان)، دیر باشد و خوش باشد (کارگردان)، سواره بشکوه (کارگردان)، خانم بالماسکه رفت (کارگردان)، کاوه آهنگر (نویسنده و کارگردان)، عاقبت وخیم (نویسنده و کارگردان)، انتقام (نویسنده و کارگردان)، عشق خونین (نویسنده و کارگردان)، خشایارشا و فتح آتن (نویسنده و کارگردان)، آخرین روز بابل (نویسنده و کارگردان) و اپرت فردوسی (نویسنده و کارگردان).

از یقیکیان آثاری نیز در زمینه داستان به یادگار مانده که عبارت اند از: انقراض سلطنت اشکانیان در ایران، شاپور ذوالاکتاف و جنگ های او با ژولین، دختر قشنگ، صابره، گيله دختر، شوروی و جنبش جنگل. [۲۹]

لر تا هایراپتیان تبریزی

لر تا هایراپتیان تبریزی (۱۲۹۰-۱۳۷۷ش)، بازیگر تئاتر و سینما و از نخستین بازیگران زن تئاتر ایران، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته تئاتر از دانشگاه مسکو بود.

هایراپتیان در نمایش های اتللو، ازدواج به سبک ایتالیایی، اودیپوس شهریار، اوژنی گراند، بادبزن خانم ویندرمیر، پرندۀ آبی، پیراهن ابریشمی، تاجر ونیزی، توپاز، چراغ گاز، دو جلد، سرگذشت وشمگیر، شل قرمز، عشق و اتفاق، گناهکاران بی گناه، مردم، مستنطق، ولپن، ایولف کوچولو، همان طوری که بوده ایم، خلوت خفتگان (این نمایش به مناسبت پنجاهمین سال فعالیت تئاتری لر تا هایراپتیان و به کارگردانی آربی آوانسیان در سالن تئاتر چهارسو اجرا شد) به ایفای نقش پرداخته است.

وی در زمینه بازیگری در سینما نیز فعال بوده و بازی در فیلم های شب اعدام (به کارگردانی داوود ملاپور، ۱۳۴۹ش)، احساس داغ (به کارگردانی روییک زادوریان، ۱۳۵۰ش)، معرکه (به کارگردانی روییک زادوریان، ۱۳۵۰ش)، همای سعادت (۱۳۵۰ش)، با شرف ها (به کارگردانی قدرت الله بزرگی، ۱۳۵۱ش) و اسرار گنج درۀ جنی (به کارگردانی ابراهیم گلستان، ۱۳۵۳ش) را در کارنامه هنری خود دارد.

لوریک میناسیان (۱۳۲۲ - ۱۳۸۳ش)، بازیگر سینما و تئاتر، در تبریز به دنیا آمد. وی بازیگری را از دوران مدرسه و با گروه تئاتر آرمن، به سرپرستی شاهین سرکیسیان، آغاز کرد.

میناسیان فرزند آرمان هوسپیان، بازیگر نامدار سینمای پیش از انقلاب است. وی فعالیت سینمایی خود را از ۱۳۶۹ش با بازی در فیلم به یادماندنی پرده آخر، ساخته واروژ کریم مسیحی، آغاز و در طول فعالیت هنری خود در بیش از بیست فیلم بازی کرد.

میناسیان در حوزه سینما در فیلم های پرده آخر (واروژ کریم مسیحی، ۱۳۶۹ش)، دو نفر و نصفی (یدالله صمدی، ۱۳۷۰ش)، مجسمه (ابراهیم وحید زاده، ۱۳۷۱ش)، تماس شیطانی (حسن قلی زاده، ۱۳۷۱ش)، جاده عشق (رجب محمدین، ۱۳۷۲ش)، بوی خوش زندگی (ابوالحسن داوودی، ۱۳۷۳ش)، بوی پیراهن یوسف (ابراهیم حاتمی کیا، ۱۳۷۴ش)، بالاتر از خطر (سعید عالم زاده، ۱۳۷۵ش)، بودن یا نبودن (کیانوش عیاری، ۱۳۷۷ش)، مرد عوضی (محمد رضا هنرمند، ۱۳۷۷ش)، دختری با کفش های کتانی (رسول صدر عاملی، ۱۳۷۷ش)، آن شب که باران آمد (همایون اسعدیان، ۱۳۷۷ش)، مرد ۲۱۲ (رضا حیدر نژاد، ۱۳۷۷ش)، شب بی پایان (حمید تمجیدی، ۱۳۷۸ش)، بوی کافور، عطر یاس (بهن فرمان آرا، ۱۳۷۸ش)، عشق شیشه ای (رضا حیدر نژاد، ۱۳۷۸ش)، شوخی (همایون اسعدیان، ۱۳۷۹ش)، زندانی ۷۰۷ (حبیب الله بهمنی، ۱۳۷۹ش)، تکیه بر باد (داریوش فرهنگ، ۱۳۷۹ش) و جوجه اردک من (امیر فیضی، ۱۳۸۱ش) به ایفای نقش پرداخته است.

وی در زمینه تئاتر نیز فعال بوده و در نمایش هایکشتی ای به نام پایداری (نویسنده: رافائل بادکانیان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۰ش)، آرمنوهی (نویسنده: آلکساندر شیروان زاده، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۰ش)، چاخو (نویسنده: رافائل بادکانیان، اقتباس برای صحنه: آربی آوانسیان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۱ش)، تلف شدگان (نویسنده:

لئو رمان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۱ش)، شکار لالوار (نویسنده: واهان میراکیان،
اقتباس برای صحنه: آربی آوانسیان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۱ش)، بانوی سپیده دم
(نویسنده: کازونا، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۲ش)، قوی تر (نویسنده: اگوست
استریندبرگ، مترجم: آربی آوانسیان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۲ش)، قبل از ناشتایی
(نویسنده: یوجین اونیل، مترجم، آربی آوانسیان، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۲ش)،
برای شرف (نویسنده: آلکساندر شیروان زاده، کارگردان: شاهین سرکیسیان، ۱۳۴۲ش)،
گدایان بزرگوار (نویسنده: هاکوپ بارونیان، کارگردان: آربی آوانسیان، ۱۳۴۶ش)، در راه
(نویسنده: لئون شانت، کارگردان: آربی آوانسیان، ۱۳۴۸ش)، وارازداد (نویسنده: لودویک
میکائیلیان)، نابخشودنی (نویسنده: گئورک دارفی)، ازدواج (نویسنده: گوگل)، شگفتی های
طلاق، قلب معماست، دایمی وانیا (نویسنده: چخوف)، همسران خوشبخت بازرس (نویسنده:
گوگل)، بومرنگ، چنین است گر چنین می پندارید (نویسنده: پیر اندرو)، آری دنیا برگشته
است، برو بمیر تا دوستت داشته باشم، داماد خارجی، گل سنگی و آنوش بازی کرده است.

[۳۰]

میشا گوستانیان

میشا گوستانیان (۱۲۶۸ - ۱۳۳۰ش)، کارگردان تئاتر، در تقطیس به دنیا آمد. گوستانیان به همراه همسرش، مارگو گوستانیان، نمایش های بسیاری را در ایران (رشت و تهران)، لبنان، فرانسه، مصر، یونان، رومانی و هند به روی صحنه برد. آثار وی عبارت اند از: عاشق غریب (رشت)، جزای خدایی (رشت) و بیش از بیست اثر دیگر (که در تهران و شهرهای دیگر به روی صحنه رفته اند).

وارتو طریان

وارتو طریان (۱۲۷۵-۱۳۵۳ش)، بازیگر، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته رشته فن بیان از دانشگاه ژنو سوئیس بود.

وارتو طریان، که همسر آرتو طریان بود، به منزله یکی از نخستین هنرپیشگان زن در بیشتر نمایش های همسرش در ایران و خارج از کشور به روی صحنه رفت و بارها از سوی مجلات ایرانی و مجله دوفرانس فرانسه مورد تقدیر و تجلیل قرار گرفت.

وارطان آنتانسیان

وارطان آنتانسیان (۱۳۲۷-۱۳۶۳ش)، کارگردان و مستندساز، در اراک متولد شد. وی دانش آموخته مدرسه عالی تلویزیون و سینما و فارغ التحصیل رشته کارگردانی دانشکده هنرهای دراماتیک دانشگاه تهران بود.

آنتانسیان از پایه گذاران برنامه ورزش و مردم بود و در دانشکده صدا و سیما نیز تدریس می کرد.

آثار وی عبارت اند از: مستند لوچو (۱۳۶۱ش) و مستند کشتی کجگردان (۱۳۶۳ش).

واروژ کریم مسیحی (ولادت ۱۳۳۱ش)، کارگردان، فیلمنامه‌نویس و تدوینگر، در اراک به دنیا آمد. وی در دانشکده هنرهای دراماتیک دانشگاه تهران شروع به تحصیل کرد اما با نیمه کاره رها کردن آن به همکاری با بهرام بیضایی روی آورد.

آثار وی عبارت اند از: پرده آخر (۱۳۶۹ش) و تردید (۱۳۸۷ش)، که در هر دو وی آنها نوشتن فیلم نامه را هم برعهده داشته است.

فیلم پرده آخر برنده هشت سیمرغ بلورین از نهمین دوره جشنواره فیلم فجر و فیلم تردید نیز نامزد یازده سیمرغ بلورین از بیست و هفتمین دوره جشنواره فیلم فجر و برگزیده بهترین فیلم، بهترین فیلم نامه اقتباسی و بهترین کارگردانی بخش نگاه اول بوده است. [۳۱]

واهاگ وارطانیان

واهاگ وارطانیان (۱۲۹۲-۱۳۸۱ش)، فیلمبردار، در تبریز به دنیا آمد. وی از شانزده سالگی به عکاسی روی آورد و فعالیت سینمایی خود را به منزله یکی از دو فیلم بردار فیلم گل نسا، به کارگردانی سرژ آزاریان، آغاز کرد. فیلم برداری بیش از سی فیلم بین ۱۳۳۲-۱۳۵۲ش، تدریس در رشته عکاسی و فیلم برداری در مدرسه عالی تلویزیون و همکاری با کارگردانان ارمنی همچون ساموئل خاچیکیان، سرژ آزاریان، آرامائیس آقامالیان و ژوزف واعظیان از جمله فعالیت های حرفه ای وی محسوب می شوند.

مهم ترین آثار وی عبارت اند از: پیمان (مهدی رئیسپور، ۱۳۳۹ش)، طلای سفید (جمشید شیبانی، ۱۳۴۱ش)، آخرین گذرگاه (خسرو پرویزی، ۱۳۴۱ش)، ترس و تاریکی (محمد متوسلانی، ۱۳۴۲ش)، کشتی نوح (خسرو پرویزی، ۱۳۴۷ش) و کج کلاه خان (صابر رهبر، ۱۳۵۲ش).

هایک گاراگاش

هایک گاراگاش (۱۲۷۲ - ۱۳۳۹ش)، کارگردان تئاتر-ر، بازیگر، نمایشنامه نویس، مترج-م، روزنامه نگار و از پایه گذاران تئاتر در ایران، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموختهٔ مدرسهٔ سنلوی تهران و مسلط به زبان های فرانسه، انگلیسی و روسی بود.

از جمله فعالیت های وی عبارت اند از: نشر نخستین نشریهٔ فکاهی ارمنیان، بوبوخ، در ۱۲۹۹ش؛ چاپ سالنامهٔ ارمنیان ایران در ۱۳۰۶/۱۳۰۷، ۱۹۲۸/۱۳۰۷ و ۱۳۰۹ش / ۱۹۳۰م؛ انتشار هفته نامهٔ ارمنی زبان وراتزنوند (رستاخیز) در ۱۳۰۹ش و تبدیل آن به روزنامه در خلال جنگ جهانی دوم؛ نویسندگی و کارگردانی فیلم یک نگاه در ۱۳۳۱ش؛ عضویت در هیئت داوران نخستین جشنوارهٔ گلریزان فیلم فارسی در ۱۳۳۵ش، ترجمه و چاپ کتاب داستان های ارمنی

به فارسی در ۱۳۳۶ش؛ ترجمهٔ ۳۵ نمایشنامه به زبان های فارسی و ارمنی؛ و تدریس در

هنرستان هنرپیشگی و جامعهٔ باربد (به مدت هفت سال).

هراند استپانیان

هراند (هنریک) استپانیان (۱۲۷۰ - ۱۳۳۸ش)، کارگردان سینما و تئاتر، بازیگر تئاتر و فیلم نامه نویس در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته کنسرواتوار استانبول بود.

او بازی در نمایش های طلا و خاکستر، آنا کریستین، پا باخته، مزاحم زندگی، دختر شکلات فروش، زورق بی صاحب، ریشارد ارلینگتون، دختر ولگرد، ماری مادلن، لبخند مرموز، تلافی و شعله را در کارنامه خود دارد. وی همچنین نویسندگی و کارگردانی فیلم از پاریس برگشته را بر عهده داشته است.

رقص باله

سرکیس جانبازیان

سرکیس جانبازیان (۱۲۹۲-۱۳۴۲ش)، مربی رقص باله، سولیست و پایه گذار نخستین هنرستان رقص تهران و نخستین رقصنده ایران، در آرماویر ارمنستان به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان باله و اگانو سن پترزبورگ با تخصص سولیست و کارگردان و مربی رقص بود. همچنین، در رشته ژیمناستیک دانشگاه ورزش لسزاف نیز تحصیل کرده بود.

جانبازیان در ۱۳۱۷ش به ایران مهاجرت کرد. هنرستان رقص تهران را در ۱۳۳۰ش و پرآوازه ترین گروه رقص تهران را نیز در ۱۳۴۱ش پایه گذاری کرد. وی ریاست دانشکده گارد ملی و آکادمی نیروهای مسلح را برعهده داشت. کارگردانی و اجرای نخستین پوئم - سمفونی در ایران و احیای رقص های فولکلور ایرانی از دیگر فعالیت های وی محسوب می شوند.

مهم ترین آثار وی در طراحی باله عبارت اند از: رؤیاهای حافظ، دختر گل فروش چینی، فواره باغچه سرای و رستم و تهمنه.

لی لآزاریان

لی لآزاریان (؟ - ۱۳۸۲ش)، رقصندهٔ باله و طراح رقص های فولکلور، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموختهٔ کالج موسیقی و هنر رم بود.

لازاریان هنرستان رقص فولکلور ایران و آموزشگاه رقص و موسیقی برای خردسالان پنج تا یازده سال را در تهران پایه گذاری کرد.

از مهم ترین آثار وی که طی ۵۴ سال فعالیت هنری لازاریان در داخل و خارج از کشور اجرا کرده می توان به بالهٔ قلب مادر، اثر ایرج میرزا؛ بالهٔ یتیم، اثر پروین اعتصامی؛ بالهٔ تخت جمشید، با اجرای ارکستر سمفونیک؛ و بالهٔ وسوسهٔ شیطان اشاره کرد.

یلنا آودیسیان

یلنا آودیسیان (۱۲۸۸ - ۱۳۷۹ ش)، معروف به مادام یلنا، رقصندهٔ باله، در استانبول به دنیا آمد. وی دانش آموخته هنرستان باله اودسای بلغارستان بود.

او در تهران و تبریز به تشکیل گروه های هنری و رقص باله، طراحی و اجرای باله براساس داستانهای ایرانی و تدریس باله پرداخت. آودیسیان، طی دوران فعالیت هنری خود، جوایز فراوانی کسب کرد و شهرت بسیاری به دست آورد به گونه ای که افتخار بسیاری از هنرمندان و آموزگاران باله این بود که از شاگردان مادام یلنا بوده‌اند.

صنایع دستی

آودیس هاگوپیان

آودیس هاگوپیان (۱۳۱۳ - ۱۳۸۴ ش)، معروف به آوو، میناکار، نقره کار و حکاک (بر روی فلز)، در تبریز به دنیا آمد. وی فن زرگری را به مدت شانزده سال نزد استاد آرتزرونی آودسیان فراگرفت.

تدریس میناکاری و قلم زنی در دانشگاه هنر دانشگاه تهران و شرکت در بیش از سی نمایشگاه جهانی - در کشورهای آلمان، یوگوسلاوی سابق، مجارستان، دانمارک، بلژیک، لهستان، کانادا، مکزیک و ... - از جمله فعالیت های حرفه ای او محسوب می شوند.

مهم ترین آثار هاگوپیان عبارت اند از: قلم زنی و کنده کاری تابلوی ظهر عاشورا، اثر استاد فرشچیان و تابلوی دو کبوتر، که اولی در موزه آستان قدس رضوی و دومی در موزه بانک مرکزی ایران نگهداری می شوند.

کسب مقام نخست نمایشگاه جهانی مکزیکوسیتی از میان ۳۶ استاد برجسته جهان در ۱۹۷۴م؛ دریافت دیپلم افتخار از نمایشگاه جهانی مونترال کانادا با ارائه بیش از ۲۵ قطعه کنده کاری شده، برجسته کاری و قلم زنی شده بر روی طلا و نقره در ۱۹۷۲م؛ و کسب عنوان حکاک برجسته و دریافت نشان طلا از نمایشگاه صنایع دستی ایران در ۱۳۵۵ش از جمله جوایز و افتخاراتی است که وی در طول حیات هنری خود کسب کرده. بیشتر آثار هنری هاگوپیان در موزه های بانک مرکزی ایران، متروپولیتن نیویورک، بیروت، ایروان، مونترال کانادا، توکیو، واتیکان و وین نگهداری می شود.

لئون آودیان

لئون آودیان (۱۳۱۱-۱۳۹۰ش)، گوهرشناس، جواهرساز و پیکره ساز، در تبریز به دنیا آمد. وی دانش آموخته مؤسسه جواهرشناسی امریکا (GIA) بود.

آودیان گالری طلا را در ۱۳۲۶ش و مؤسسه طلا را در ۱۳۲۹ش در تهران پایه گذاری کرد. وی کارشناس ارشد خزانه جواهرات بانک مرکزی ایران و عضو هیئت مؤسسان اتحادیه طلا، جواهر و استاندارد طلا در تهران بود. پایه گذاری مؤسسه مطالعاتی وان - واسپوراکان در ایران، به منظور مطالعه تاریخ پنج هزار ساله وان و واسپوراکان - از دوره اورارتوها - به نیت آشنا ساختن ارمنیان با سرزمینشان که اکنون در تصرف ترکیه است و برگزاری کلاس های متعدد و رایگان طلا سازی و گوهر شناسی در تهران از دیگر فعالیت های اوست.

آثار وی عبارت اند از: نیم تاج یاقوت قرمز به سفارش خزانه جواهرات بانک مرکزی (موجود در ویتترین شماره ۲۳، قطعه شماره ۸۴)، تندیس ۱۸۰ سانتی متری حضرت عیسی مسیح و مریم مقدس ساخته شده از طلا و نقره، ساخت جواهرات و ظروف طلا برای دیپلمات های سرشناس، پادشاهان، ملکه ها و هنرپیشگان مشهور بین المللی و ساخت بیش از ده نیم تنه و تندیس از اساطیر ارمنی.

آودیان بارها از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی، اتحادیه طلا و جواهر سازی، موزه ایران باستان و موزه جواهرات ملی آستان قدس رضوی، به دلیل فعالیت های هنری خود، مورد تقدیر و قدردانی قرار گرفت.

هوانس آبکاریان

هوانس آبکاریان (۱۲۵۴-۱۳۱۰ش)، معروف به یحیی، سازنده تار، در جلفای اصفهان به دنیا آمد.

آبکاریان طرز ساخت آلات موسیقی را از پدرش، خاجیک نجار باشی، فرا گرفت اما کمکم پا را فراتر گذاشت و سبک و مقیاس نوینی در تارسازی پی گرفت چنان که تار او به تار یحیی شهرت یافت. مقایسه آثار متعدد به جای مانده از او حکایت از آن دارد که انحراف معیار در تارهای ساخت او ناچیز و در حد صفر است.

آبکاریان در سه اندازه بزرگ، متوسط و کوچک تار می ساخت و برای ساخت آنها از چوب درخت توتی که طی فرایندی دو ساله آماده می شد استفاده می کرد. وی از ۱۳۰۰ش به بعد تاریخ ساخت تار و مهر خود را درون کاسه تار حک می کرد.

امروزه، تار یحیی به منزله عالی ترین نوع تار شناخته می شود و از گران ترین و مشهورترین تارهای دنیاست. شمار تارهای باقی مانده از آبکاریان، حدود ۱۵۰ عدد تخمین زده شده که بیشتر آنها در موزه ها نگهداری می شود. [۳۲]

ادبیات و ترجمه

ادوارد حق وردیان

ادوارد حق وردیان (ولادت ۱۳۳۱ش)، شاعر، مترجم و روزنامه نگار، در تهران به دنیا آمد.

حق وردیان عضو کانون نویسندگان ارمنستان و در عین حال مترجمی پرکار است. وی نخستین مترجم قرآن به زبان ارمنی است (به سفارش رایزن فرهنگی ایران در ارمنستان، در ۱۳۸۵ش) و همچنین، حجم عظیمی از ادبیات معاصر ایرانی را به ارمنی برگردانده.

از دیگر ترجمه های او می توان به موارد زیر اشاره کرد:

ترجمه آثار سهراب سپهری، قیصر امینپور، شمس لنگرودی، محمدرضا عبدالملکیان، گروس عبدالملکیان، رسول یون-ان، عب-اس جهانگیریان، محمدرضا یوسفی، صادق چوبک، غلامحسین ساعدی، فروغ فرخزاد (تولدی دیگر و ایمان بیاوریم به آغاز فصل سرد)، صادق هدایت (بوف کور، ۱۳۷۱ش و سه قطره خون). مجموعه ای به نام گنبد طلایی، شامل آثار ۲۴ شاعر معاصر ایران از نیما تا به امروز و مجموعه طلوعیامبر، شامل اشعار ۲۱ شاعر ایرانی پس از انقلاب ۱۳۵۷ش. چهار آوریل و فرزند ناخلف نیز دو دفتر از مجموعه اشعار او هستند.

حق وردیان برای ترجمه قرآن کریم مفتخر به دریافت نشان طلا از وزارت فرهنگ و ادب ارمنستان و جایزه دانیق از کانون نویسندگان ارمنستان شده است.

ادیک باغداساریان

ادیک باغداساریان (ولادت ۱۳۳۶ش)، معروف به گرمانیک، نویسنده، سردبیر، مترجم، تاریخ دان و استاد دانشگاه، در تهران به دنیا آمد. وی دارای دکترای تاریخ و کارشناسی ارشد در مدیریت مهندسی پروژه از کاناداست.

او تاکنون ۵۹ جلد کتاب و ۱۴۰ مقاله در زمینه فرهنگ شرق و ۲۹ جلد کتاب و ۳۹ مقاله در رشته کامپیوتر و برنامه ریزی نوشته است. از جمله آثار وی می توان به تاریخ ارمنستان، نامداران فرهنگ ارمنی، هنر نقاشی جلفای اصفهان، بابای پیر و شلغم، خلاصه تاریخ ارمنیان تهران، فرهنگ کاربران کامپیوتر و ترجمه کتاب نقش ارمنه ایران در تجارت بین الملل و ویرایش سوگنامه نارک، اشاره کرد.

باغداساریان به دلیل آثار و فعالیت های فرهنگی، تاریخی و علمی اش بارها از سوی مؤسسات علمی و فرهنگی و سازمان های دولتی و غیر دولتی ایران و ارمنستان مورد تقدیر قرار گرفته است.

زویا پیرزاد

زویا پیرزاد (۱۳۳۱ش)، نویسنده و مترجم، در آبادان به دنیا آمد و در همان جا به مدرسه رفت.

داستان های کوتاهی که او تاکنون به نگارش درآورده عبارت اند از: مثل همه عصرها، طعم گس خرمالو و یک روز مانده به عید پاک. چراغ ها را من خاموش می کنم و عادت می کنیم عنوان دو رمان از او و آلیس در سرزمین عجایب و آوای جهیدن غوک (مجموعه شعرهای ژاپنی) عنوان آثار او در زمینه ترجمه است.

پیرزاد برای نثر روان و ساده رمانچراغ ها را من خاموش می کنم جوایز فراوانی دریافت داشته از جمله جایزه بهترین رمان سال پکا (۱۳۸۰ش)، جایزه بهترین رمان بنیاد هوشنگ گلشیری (۱۳۸۰ش)، جایزه کتاب سال وزارت ارشاد جمهوری اسلامی (۱۳۸۱ش) و لوح تقدیر جایزه ادبی یلدا (۱۳۸۰ ش). دریافت جایزه بیست سال ادبیات داستانی، برای داستان کوتاه طعم گس خرمالو، در ۱۳۷۶ش و جایزه کوریه اینترناسیونال، برای ترجمه داستان کوتاه طعم گس خرمالو به زبان فرانسه، در ۲۰۰۹م از دیگر جوایزی است که پیرزاد برای آثار خود دریافت داشته.

زویا زاکاریان

زویا زاکاریان (ولادت ۱۳۲۹ش)، نمایشنامه نویس و ترانه سرا، در تهران به دنیا آمد. وی دانش آموخته دانشگاه هنرهای دراماتیک تهران است.

آثار وی عبارت اند از: نویسندگی مجموعه تلویزیونی مثلاًباد، از موفقترین مجموعههای تلویزیونی ایران که سه مرتبه بازپخش شده است. این مجموعه بسیاری از ضربالمثلهای مشهور و نیمهمشهور ایرانی را به شکل داستانی بازگو می کند؛ نگارش بیش از شش نمایشنامه، که معروف ترین آنها قصه های آقا جمال است که محبوبیت بسیاری پیدا کرد و بیش از نه ماه در امریکا به روی صحنه رفت؛ و سرودن بیش از ۵۵ ترانه برای خوانندگان معروف ایرانی.

در ۱۳۸۱ش، دکتر ماندانا زندیان به جمعآوری و تنظیم ترانههای زویا زاکاریان پرداخت و گزیده ای از آنها را با نظارت خود وی در مجموعههای به نام طلوع از مغرب منتشر ساخت. زاکاریان از معدود نویسندگان ایرانی است که تمام آثارش به زبان فرانسوی ترجمه شده است.

سروژ استپانیان (۱۳۰۸ - ۱۳۷۵ش)، مترجم، در باکو به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در رشت سپری کرد و به چهار زبان فارسی، روسی، فرانسه و انگلیسی تسلط کامل داشت.

نخستین اثر او ترجمه داستانی کوتاه به نام فیل در پرونده در ۱۳۴۱ش بود اما آنچه موجب شهرت او به منزله مترجم شد انتشار ترجمه رمان سهجلدی گذر از رنج ها در ۱۳۵۵ش و ترجمه مجموعه نمایشنامه‌های چخوف در ۱۳۷۶ش بود.

آثار وی عبارت اند از: شطرنج و تئوری آن (نوشته مایزلیس)، فیل در پرونده (مجموعه داستان‌هایی کوتاه از نویسندگان روس)، زندگی در گور (نوشته ستراتیس می ری ویلیس)، گذر از رنج ها (نوشته الکسی تولستوی)، بچه‌های آربات (نوشته آناتولی ریباکف، در دو جلد)، جزیره ساخالین (نوشته آنتوان چخوف)، ماجراهای حیرت‌انگیز بارن مونهاوزن (نوشته بورگ، ترجمه از آلمانی)، مجموعه آثار آنتوان چخوف (در ۷ جلد)، زندگی من (نوشته برانیسلاو نوشیچ) و نوازنده همراه و بیماری سیاه (نوشته نینا نیکالایونا بربرووا).

استپانیان برای ترجمه مجموعه نمایشنامه‌های چخوف، در ۱۳۷۶ش عنوان اثر برگزیده و ممتاز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را از آن خود ساخت. [۳۳]

کارو دردریان

کارو دردریان (کارو) (۱۳۰۴ - ۱۳۸۶ش)، شاعر، ادیب و نویسنده، در همدان به دنیا آمد. دردریان با دو نشریه سپید و سیاه و امید ایران و بخش خبر رادیو و تلویزیون ایران همکاری داشت.

آثار وی عبارت اند از: شکست سکوت، نامه‌های سرگردان، برادرم ویگن، سایه ظلمت، سمفونی سرگردانی یک انسان، خاطرات یک گورکن، ماسه‌ها و حماسه‌ها، پروازهای فکر، دو بیتی‌ها و کفرنامه.

لئون میناسیان (۱۲۹۹-۱۳۹۱ش)، نویسنده، پژوهشگر، تاریخ نگار، شاعر، نقاش، نوازنده و مترجم، در روستای خویگان اصفهان به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در مدرسهٔ ارمنیان روستای خویگان و دوران دبیرستان را در مدارس ملی ارمنیان جلفا و کالج اصفهان، که امروز دبیرستان ادب نامیده می‌شود، گذارند.

میناسیان سرپرست افتخاری موزهٔ ارمنیان جلفا، رئیس چاپخانهٔ جلفای اصفهان و رئیس کتابخانهٔ کلیسای وانک اصفهان بود. کتابخانهٔ ملی آبوویان خویگان را وی در ۱۳۲۴ش پایه گذاری کرد و به مدت سی سال هم سابقهٔ تدریس در مدارس ملی ارمنیان اصفهان را دارد.

آثار وی عبارت اند از: گردآوری، تنظیم و چاپ اسناد و مدارک بایگانی شده (۳۵۰ ساله) کلیسای وانک اصفهان، در ۱۳۶۲ش؛ نگارش بیش از ۹۲ کتاب به زبان ارمنی و بیش از ۲۰ کتاب به زبان فارسی؛ نگارش بیش از هفتصد مقاله برای روزنامهٔ ارمنی زبان آلیک و بیش از سیصد مقاله برای نشریات پژوهشی کشور؛ چاپ کتاب تاریخ سیصد و پنجاه سالهٔ آرامنهٔ فریدن از سوی انجمن ادبی گروگ ملید در بیروت، در ۱۳۶۲ش؛ و نگارش کتاب های دو فرمان از حضرت رسول و حضرت امیرالمومنین، تاریخچهٔ اولین چاپخانهٔ ایران در جلفای اصفهان از ۱۶۳۸ تا ۱۹۷۲ میلادی، مؤسسه‌های آرامنهٔ ایران و فهرست کتابهای خطی موزه آرامنه جلفا.

میناسیان برای سال ها فعالیت علمی و پژوهشی مفتخر به دریافت عنوان مرد سال از سوی مرکز بیوگرافی بین المللی کمبریج انگلستان (۱۹۹۷م)، دریافت عنوان مرد سال از سوی مرکز بیوگرافی کارولینای جنوبی امریکا (۱۹۹۷م) و دریافت دو نشان سوپر مسروپ و یک نشان سلطنتی از جاثلیق سیلیسی لبنان (۲۰۰۰م) شد. [۳۴]

هوانس خان ماسحیان

هوانس خان ماسحیان (۱۲۴۳-۱۳۱۰ش)، روزنامه نگار، مترجم و سیاست مدار، در تهران به دنیا آمد. وی فارغ التحصیل و نخستین دانش آموختهٔ مدرسهٔ ملی ارمنیان ایران به نام هایکازیان و نیز دانش آموختهٔ کالج دوپاریس فرانسه در رشتهٔ علوم سیاسی و اجتماعی و تاریخ ادبیات بود.

ماسحیان نخستین مترجم رسمی وزارت امور خارجهٔ ایران در زمان ناصرالدین شاه، مستشار سفارت ایران در آلمان به مدت بیش از یازده سال و نخستین سفیر ایران در ژاپن بود. نخستین هفته نامهٔ ارمنی زبان ایران، شایق، را نیز وی در ۱۲۷۳ش پایه گذاری کرد. ماسحیان ترجمهٔ بیش از پنجاه اثر از نویسندگان اروپا مانند آلكساندر دوما و ترجمهٔ آثار شکسپیر به زبان ارمنی و فارسی و ترجمهٔ بیش از بیست نمایشنامه از آثار شکسپیر را در کارنامهٔ خود دارد. [۳۵]

یرواند آبراهامیان (۱۳۱۹ش)، تاریخ نگار، در تهران به دنیا آمد. وی دارای مدرک کارشناسی ارشد تاریخ از دانشگاه آکسفورد و دکترای از دانشگاه کلمبیای امریکا است.

تدریس تاریخ ایران در دانشگاه های پرینستون و آکسفورد و تاریخ جهان و خاورمیانه در کالج باروک دانشگاه نیویورک از جمله فعالیت های آبراهامیان است.

آثار او عبارت اند از: ایران بین دو انقلاب، اسلام رادیکال مجاهدین ایرانی، خمینیسیم، اعتراف شکنجه شدگان، تاریخ ایران مدرن و هدف قرار دادن ایران به همراه نوام چامسکی.

آبراهامیان همچنین مقالات زیادی درباره تاریخ معاصر ایران نوشته است. یکی از مقالات وی با نام «پارانویید در سیاست ایران» در مجموعه های با نام جستارهایی درباره تئوری توطئه در ایران - که مجموعه سه مقاله بلند از آبراهامیان، احمد اشرف و محمدعلی همایون کاتوزیان است - به فارسی ترجمه و چاپ شده است. همچنین کتاب مقالاتی در جامعه شناسی سیاسی ایران او به دست سهیلا ترابی فارسانی به فارسی برگردانده شده است.

آبراهامیان در مقوله تاریخ ایران معاصر از برجسته ترین تاریخ نگاران محسوب میشود و فرد هالیدی، دانشپژوه ایرلندی، او را در زمینه نگارش تاریخ احزاب سیاسی ایران برترین محقق دنیا دانسته است.

پی نوشت ها:

۱- نک: لیدا بربریان، «امانوئل ملیک اصلانیان، رهرو همیشه خلاق»، ترجمه هر میک آقاکیان، پیمان، ش ۲۰ (تابستان ۱۳۸۱): ۱۳۳ - ۱۳۴؛ لیدا بربریان «به یاد امانوئل ملیک اصلانیان»، پیمان، ش ۲۴ (تابستان ۱۳۸۲): ۵ - ۹.

۲- نک: سید علیرضا میرعلی نقی، «رویک گریگوریان»، پیمان، ش ۷ و ۸ (پاییز و زمستان ۱۳۷۶): ۷ - ۲۲؛ ایساک یونانسیان «روبن گریگوریان، آهنگ ساز، رهبر ارکستر و نوازنده ویلن»، پیمان، ش ۵۹ (بهار ۱۳۹۱): ۱۴۵ - ۱۵۳.

۳- شرح کامل زندگی نامه سیمون آیوازیان در صفحه ۱۵۴ همین شماره ارائه شده است.

۴- نک: آرمینه کاراپتیان، «نیکول گالاندیریان، موسیقی دان ارمنی ایرانی سده بیستم میلادی»، پیمان، ش ۶۲ (زمستان ۱۳۹۱): ۱۱۹ - ۱۶۷.

۵- نک: آرلین وارطانیان، «به یاد واروژان»، پیمان، ش ۴۵ (پاییز ۱۳۸۷): ۶ - ۴۳.

۶- شرح کامل زندگی نامه ویگن دردیان در صفحه ۱۷۰ همین شماره ارائه شده است.

۷- نک: کارینه داویدیان، «نمایشگاه سه معمار ایرانی ارمنی در ایروان»، پیمان، ش ۲۵ (پاییز ۱۳۸۲): ۱۲۹ - ۱۳۷.

۸- نک: آرمین میناسیان، «آخرین امپراتور»، پیمان، ش ۵۸ (پاییز ۱۳۹۰): ۱۸۹ - ۱۹۷.

۹- نک: کارینه داویدیان، «نمایشگاه سه معمار ایرانی ارمنی در ایروان»، پیمان، ش ۲۵ (پاییز ۱۳۸۲): ۱۲۹ - ۱۳۷.

۱۰- نک: کارینه داویدیان، «نمایشگاه سه معمار ایرانی ارمنی در ایروان»، پیمان، ش ۲۵ (پاییز ۱۳۸۲): ۱۲۹ - ۱۳۷؛ آرمیک نیکوقوسیان، «رونمایی و معرفی کتاب معماری وارطان هوانسیان»، پیمان، ش ۴۶ (زمستان ۱۳۸۷): ۱۲۵ - ۱۴۰.

۱۱- شرح کامل زندگی نامه زاون آیوازیان در صفحه ۱۹۳ همین شماره ارائه شده است.

۱۲- شرح کامل زندگی نامه لیلیت طریان در صفحه ۱۳۷ همین شماره ارائه شده است.

۱۳- نک: «دکتر نشان تانیک»، پیمان، ش ۱۳ و ۱۴ (زمستان و بهار ۱۳۷۹ - ۱۳۸۰): ۲۳ - ۲۸.

۱۴- نک: واراند، « نقاش موج دریاها به اقیانوس آرامش پیوست»، پیمان، ش ۲۱ (پاییز ۱۳۸۱):
۴۶ - ۵۱.

۱۵- نک: لیدا بربریان، « آندره سوروگین، درویش»، ترجمه آرمینه زیتونچیان، پیمان، ش ۵ و ۶
(بهار و تابستان ۱۳۷۶): ۵ - ۲۶.

۱۶- نک: آرلین وارطانیان، « ادمان آیوازیان»، پیمان، ش ۵۳ (پاییز ۱۳۸۹): ۱۰۷ - ۱۱۸.

۱۷- نک: ایساک یونانسیان، « سمبات در کیورقیان»، پیمان، ش ۶۱ (پاییز ۱۳۹۱): ۲۳۴ - ۲۴۷.

۱۸- نک: «یادنامه کلارا آبکار»، پیمان، ش ۲ (تابستان ۱۳۷۵): ۵ - ۳۵.

۱۹- نک: « مارکو گریگوریان»، پیمان، ش ۲۹ (پاییز ۱۳۸۳): ۱۰۷ - ۱۱۸.

۲۰- نک: زویا خاچاتور و پوراندخت شمعی، « ها کوپ هوناتانیا، نقاش دربار ناصری»،
پیمان، ش ۴۶ (زمستان ۱۳۸۷): ۱۰۸ - ۱۱۷.

۲۱- نک: روبرت بکلریان، « یسائی شاجانیان، رنگ افروز سنت و نگارگر عشق»، پیمان، ش ۲۵
(پاییز ۱۳۸۲): ۱۰۹ - ۹۶.

۲۲- نک: « سرژ آواکیان»، پیمان، ش ۲۱ (پاییز ۱۳۸۱): ۳۰ - ۳۸.

۲۳- نک: ایوت تاجاریان، « هنر و خلاقیت آنتوان سوروگین»، ترجمه ماریا آیوازیان، پیمان،
ش ۲۱ (پاییز ۱۳۸۱): ۵ - ۲۹.

۲۴- نک: « شب نیکل فریدنی»، پیمان، ش ۴۱ (پاییز ۱۳۸۶): ۱۵ - ۲۸.

۲۵- نک: زاون قو کاسیان، « آربی آوانسیان، کارگردانی متفاوت با فیلمی متفاوت»، پیمان،
ش ۲۹ (پاییز ۱۳۸۳): ۸۳ - ۸۵.

۲۶- نک: کارینه داویدیان، « شب آوانس اوهانیان»، پیمان، ش ۲۹ (پاییز ۱۳۸۳): ۸۳ - ۸۵.

۲۷- نک: « یادنامه ساموئل خاچیکیان»، پیمان، ش ۱۵ - ۱۷ (بهار، تابستان و پاییز ۱۳۸۰): ۲۹ -
۶۵؛ کارینه داویدیان، «شب ساموئل خاچیکیان». پیمان، ش ۲۹ (پاییز ۱۳۸۳): ۷۷ - ۸۲.

۲۸- نک: میشا هایراپتیان، «سرکیسیان و هنر او»، پیمان، ش ۳۸ (زمستان ۱۳۸۵): ۱۰ - ۱۶.

- ۲۹- نک: محمد حسین خسروپناه، « روزنامه ایران کبیر»، پیمان، ش ۵۸ (زمستان ۱۳۹۰): ۹۵ - ۱۰۱.
- ۳۰- نک: النا مسیحی، « یادى از لوريك ميناسيان»، پیمان، ش ۲۸ (بهار ۱۳۸۳): ۷۴ - ۸۳.
- ۳۱- نک: پیمان، ش ۴۹ (ویژه نامه تردید و واروژ کریم مسیحی) (پاییز ۱۳۸۸).
- ۳۲- نک: زویا خاچاتور، « یحیی خان، نابغه هنر تار سازی جلفای اصفهان»، پیمان، ش ۴۵ (پاییز ۱۳۸۷): ۴۴ - ۵۳.
- ۳۳- نک: ادوارد هاروتونیان، « یادى از سروژ استپانیان، مترجم آثار چخوف»، پیمان، ش ۷ و ۸ (پاییز و زمستان ۱۳۷۶): ۱۰۷ - ۱۱۰.
- ۳۴- نک: شهرام امیری و اصغر صراف بانک، « گفت و گویی با لئون میناسیان»، پیمان، ش ۲۲ (زمستان ۱۳۸۱): ۳۵ - ۴۸؛ ادوارد هاروتونیان، « لئون میناسیان، پژوهشگر فرهنگ و ادب ارمنی» پیمان، ش ۶۲ (زمستان ۱۳۹۱): ۹۱ - ۱۰۲.
- ۳۵- نک: ژیلبرت مشکنبریانس، « هوهانس خان ماسحیان»، پیمان، ش ۳۴ (زمستان ۱۳۸۴): ۳۵ - ۴۸.

سخن پایانی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

در پایان این کتاب را به تمام ارامنه ایران تقدیم میکنم و میلاد حضرت مسیح (ع) و سال نو میلادی (۲۰۱۴) را به آنان تبریک عرض می کنم

امیر قربانی

یازدهم دی ماه یک هزار و سیصد و نود و دو

